

www.mevzuattakip.com.tr

Birleşmiş Milletler Andlaşması ve Milletlerarası Adalet Divanı Statüsü

Birleşmiş milletler andlaşması ve milletlerarası adalet divanı statüsü

Birleşmiş Milletler Andlaşması ve Milletlerarası Adalet Divanı Statüsü

BİLGİ

Künye

Adı: Birleşmiş Milletler Andlaşması ve Milletlerarası Adalet Divanı Statüsü

Türü: ÇT- BM, Milletlerarası Teşekküller, Birleşmiş Milletler, Adalet Divanı, Andlaşma, Anayasa, Statü

RG Tarihi: 24.08.1945

RG No: 6092

Bilgi

Sözleşmenin/Andlaşmanın/Statünün

Kabul Tarihi ve Yeri: 26.06.1945, San Fransisko

Yürürlüğe Giriş Tarihi: 24.10.1945

Geçerli Dili: Çince, Fransızca, Rusça, İngilizce ve İspanyolca

Depoziter: Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti

Türkiye'nin

İmza Tarihi: 26.06.1945

Onay Tarihi: 28.09.1945

Yürürlüğe Giriş Tarihi: 24.10.1945

Onay Şekli: Onay Kanunu (ve Tadiller için Bakanlar Kurulu Kararı)

Onay Kanunu Kabul Tarihi: 15.08.1945

Onay Kanunu No: 4801

RG Tarihi: 24.08.1945

RG No: 6092

İhtirazi Kaydı/Beyanı:

Adalet Divanı Statüsünün 36 ncı Maddesinde yer alan Divanın hukuki uyuşmazlıkların çözülmesi hususunda yargı hakkını önceden tanımayı gerektiren ihtiyari kayda katılmamıza ilişkin 12 Mayıs 1947 tarih ve 5047 sayılı Kanunun 1 inci Maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

“... Milletlerarası Adalet Divanı Statüsünün 36 ncı maddesi hükmünce, Statüye taraf olan Devletlerin, herhangi bir zaman, aynı vecibeyi kabul eden herhangi bir başka Devlete karşı, mevzuu:

a) Bir andlaşmanın yorumlanması;

b) Devletlerarası hukuka ait her husus;

c) Sabit olduğu takdirde, milletlerarası taahhütlerin ihlâlini teşkil edebilecek her olayın gerçekliği;

d) Milletlerarası bir taahhüdün ihlâlinin gerektirdiği tazminatın mahiyet veya vüsati;

Olan hukuki uyuşmazlıkların hepsi hususunda Divanın yargı hakkını bihakkın ve özel anlaşma olmaksızın mecburi olarak tanıdıklarını beyan edebilecekleri hakkındaki kayda, aşağıdaki şartlar altında iltihak olunmuştur:

1- Mütakabiliyet;

2- Beş yıllık bir süre için;

3- Uyuşmazlığın ve onu doğuran vakanın işbu iltihak tarihinden sonra tahaddüs etmiş olması;

4- Uyuşmazlığın Divan Statüsünün 36 ncı maddesinde yazılı uyuşmazlıklar zümresinde olması.

Aşağıdaki uyuşmazlıklar bunun dışında kalır:

Türkiye'nin akt ve kabul etmiş olduğu uyuşmazlıkların çözülmesi hususunda başka bir usul derpiş etmekte bulunan sözleşme ve andlaşmaların uygulanmasını doğrudan doğruya veya bilvasıta ilgilendiren uyuşmazlıklar.”

Onay Kanunları-----

Sanfransisko'da 26 Haziran 1945 Tarihinde Yapılmış ve İmzalanmış Olan Birleşmiş Milletler Andlaşması ile Milletlerarası Adalet Divanı Statüsünün Onanması Hakkında Kanun

Kabul Tarihi: 15.08.1945

Kanun No: 4801

Madde 1 - Sanfransisko'da 26 Haziran 1945 tarihinde yapılmış ve imzalanmış olan Birleşmiş Milletler Andlaşması ile Milletlerarası Adalet Divanı Statüsü onanmıştır.

Madde 2 - Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 - Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

20/8/1945

Birleşmiş Milletler Andlaşmasınının 109 Uncu Maddesinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 20 Aralık 1965 Tarihli Ve 2101 (Xx) Sayılı Karariyle Değiştirilmiş Olan Şeklinin Onaylanmasınının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kabul Tarihi:24 Kasım 1966

Kanun No: 785

RG Tarihi: 02.12.1966

RG No: 12467

Madde 1 - 15/8/1945 tarihli ve 4801 sayılı Kanunla onaylanmış bulunan Birleşmiş Milletler Andlaşmasınının 109 uncu maddesinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 20 Aralık 1965 tarihli ve 2101 (XX) sayılı karariyle değiştirilmiş olan şeklinin onaylanması uygun

bulunmuştur.

Madde 2 - Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 - Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu Yürütür.

28/11/1966

Genel Kurul Kararı

2101 (XX). Birleşmiş Milletler Yasasının 109 uncu maddesinde değişiklik.

Birleşmiş Milletler Yasasının, 23 üncü maddesinde tespit edilmiş olan Güvenlik Konseyi üye adedinin onbirden onbeşe yükseltilmesine ve Güvenlik Konseyi kararlarının, 27 nci maddeye göre, yedi yerine dokuz üyenin müspet oyu ile kabul edilmelerini sağlayacak tarzda değiştirilmiş olduğunu gözönünde bulundurarak,

Bu değişikliklerin Yasanın 109 uncu maddesinin de değiştirilmesini gerekli kıldığını gözönüne alarak,

1. Yasada, Birleşmiş Milletler Yasanın 108 inci maddesi uyarınca aşağıdaki değişikliğin yapılmasını kabule ve bu değişikliği Birleşmiş Milletler Teşkilatı Üyesi Devletlerin onayına sunmaya karar verir.

109 uncu maddenin 1 inci fıkrasında, bu yazı ile birinci cümledeki "yedi" kelimesi "dokuz" kelimesi ile değiştirilecektir,

2. Yukardaki değişikliği kendi Anayasa usulleri uyarınca mümkün olan en yakın tarihte onaylamalarını bütün Üye Devletlerden talebeder.

1404 Genel Oturum

20 Aralık 1965

109 uncu maddenin tadil edilmiş şekli:

"1. Genel Kurulun üçte iki çoğunluğu ve Güvenlik Meclisinin herhangi dokuz üyesinin oyları ile tesbit edilecek tarih ve mahalde işbu Andlaşmanın yeniden gözden geçirilmesi maksadiyle Birleşmiş Milletler Üyelerinin bir Genel Konferansı toplanabilecektir.

Konferansta Teşkilatın her üyesi bir oya sahip olacaktır.

Milletlerarası Adalet Divanı Statüsününün 36 ncı Maddesinin İkinci Fıkrasında Derpiş Olunan ve Hukuki Uyuşmazlıkların Çözülmesi Hususunda Divanın Yargı Hakkını Önceden Tanımayı Gerektiren İhtiyarı Kayda Katılma Hakkında Kanun

Kanun No: 5047

Kabul Tarihi: 12.05.1947

RG Tarihi: 22.05.1947

RG No: 6612

Madde 1 - Sanfransisko'da 26 Haziran 1945 tarihinde imzalanmış ve 4801 sayılı Kanunla, onanmış olan Milletlerarası Adalet Divanı Statüsünün 36 ncı maddesi hükmünce, Statüye taraf olan Devletlerin, herhangi bir zaman, aynı vecibeyi kabul eden herhangi bir başka Devlete karşı, mevzuu:

a) Bir andlaşmanın yorumlanması;

b) Devletlerarası hukuka ait her husus;

c) Sabit olduğu takdirde, milletlerarası taahhütlerin ihlâlini teşkil edebilecek her olayın gerçekliği;

d) Milletlerarası bir taahhüdün ihlâlinin gerektirdiği tazminatın mahiyet veya vüsati;

Olan hukuki uyuşmazlıkların hepsi hususunda Divanın yargı hakkını bihakkın ve özel anlaşma olmaksızın mecburi olarak tanıdıklarını beyan edebilecekleri hakkındaki kayda, aşağıdaki şartlar altında iltihak olunmuştur:

1- Mütekabiliyet;

2- Beş yıllık bir süre için;

3- Uyuşmazlığın ve onu doğuran vakanın işbu iltihak tarihinden sonra tahaddüs etmiş olması;

4- Uyuşmazlığın Divan Statüsünün 36 ncı maddesinde yazılı uyuşmazlıklar zümresinde olması.

Aşağıdaki uyuşmazlıklar bunun dışında kalır:

Türkiye'nin akt ve kabul etmiş olduğu uyuşmazlıkların çözülmesi hususunda başka bir usul derpiş etmekte bulunan- sözleşme ve andlaşmaların uygulanmasını doğrudan doğruya veya bilvasıta ilgilendiren uyuşmazlıklar.

Madde 2 - Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 - Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

14/5/1947

Milletlerarası Adalet Divanı Statüsünün 36 ncı Maddesinin 2 nci Fıkrasında Derpiş Olunan ve Hukuki Uyuşmazlıkların Çözülmesi Hususunda Divanın Kaza Hakkını Önceden Tanımayı Gerektiren İhtiyari Kayda Katılma Hakkındaki 5047 Sayılı Kanunun Temdidi Hakkında Kanun

Kabul Tarihi: 10.03.1954

Kanun No: 6357

RG Tarihi: 18.03.1954

RG No: 86611

Madde 1 - Milletlerarası Adalet Divanı Statüsünün 36 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında derpiş olunan ve hukuki uyuşmazlıkların çözülmesi hususunda Divanın kaza hakkını önceden tanımayı gerektiren ihtiyari kayda katılmamız hakkındaki 5047 numaralı ve 12/5/1947 tarihli kanun, inkıza tarihi olan 22/5/1952 tarihinden itibaren beş sene müddetle temdit edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

Madde 3 — Bu kanunu icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

13/3/1954

Milletlerarası Adalet Divanı Statüsünün 36 ncı Maddesinin 2 nci Fıkrasında Derpiş Olunan ve Hukuki İhtilafların Halli Hususunda Divanın Kaza Hakkını Önceden Tanımayı Gerektiren İhtiyari Kayda Katılma Hakkındaki 5047 Sayılı Kanunun Yeniden Temdidine Dair Kanun

Kabul tarihi: 25.06.1958

Kanun No: 7153

RG Tarihi: 04.07.1958

RG No: 9946

Madde 1 - Milletlerarası Adalet Divanı Statüsünün 36 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında derpiş olunan ve hukuki ihtilafların halli hususunda Divanın kaza hakkını önceden tanımayı gerektiren ihtiyari kayda katılma hakkında olup 6357 sayılı kanunla beş yıl temdit edilmiş bulunan 12 Mayıs 1947 tarihli ve 5047 sayılı kanun, yeniden beş yıl müddetle temdit edilmiştir.

Madde 2 - Bu kanun 23 Mayıs 1957 tarihinde meriyete girer.

Madde 3 - Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

27/6/1958

Bakanlar Kurulu Kararları

Birleşmiş Milletler Anlaşmasının Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca Değiştirilmiş Olan Maddelerinin Onaylanması Hakkındaki Kararı Yürürlüğe Koyan Bakanlar Kurulu Kararı

Karar Tarihi: 03.04.1965

Karar Sayısı: 6/4547

RG Tarihi: 17.05.1965

RG No: 12000

Onaylanması 18/2/1965 tarihli ve 540 sayılı kanunla uygun bulunan, Birleşmiş Milletler Anlaşmasının 23, 27 ve 61 inci maddelerinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 17/12/1963 tarihli ve 1991 (XVIII) sayılı kararı ile değiştirilmiş olan ilişik şekillerinin onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 20/3/1965 tarihli ve 720.086-D.III/1-123 sayılı yazısı üzerine 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı kanunun 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre, Bakanlar Kurulunca 3/4/1965 tarihinde kararlaştırılmıştır.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GENEL KURULU

ONSEKİZİNCİ DÖNEM

GÜNDEM MADDESİ 82

A/Res/1991 (XVIII)

3 Ocak 1964

Genel Kurul tarafından alınan Kararlar

(Hususi Siyasi Komisyon Raporu üzerine (A/5675))

1991 (XVIII) Güvenlik Meclisi ve Ekonomik ve Sosyal Meclis'de Adil Temsil Meclisi Meselesi

- A -

Genel Kurul,

Güvenlik Meclisinin halihazırdaki teşekkül tarzının gayriadil ve muvazenesiz olduğunu gözönünde tutarak, Birleşmiş Milletler Teşkilatındaki üye artışının, Güvenlik Meclisi'nde üye adedinin artmasını lüzumlu kıldığını, bu suretle süresiz üyeler arasında daha kifayetli bir coğrafi temsile imkan verdiğini ve onu Birleşmiş Milletler Andlaşmasında derpiş edilen görevlerini ifa etmede daha tesirli bir uzuv haline getirdiğini kabul ederek, Andlaşmanın tekrar gözden geçirilmesi maksadıyla yapılacak konferansın tesbiti ile görevli Komitenin tavsiyelerini ve vardığı neticeleri hatırd tutarak, (1)A/5487 Parag. 9 64-00222

1- Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 108 inci maddesi uyarınca, Andlaşmada aşağıdaki tadilleri yapmağa ve tasdik edilmek üzere, bu değişiklikleri Birleşmiş Milletler Üyesi Devletlere tevdi etmeğe karar verir:

a) 23 üncü maddenin 1 inci fıkrasının ilk cümlesindeki «onbir» kelimesi, «onbeş» kelimesi ile ve üçüncü cümlesindeki «altı» kelimesi «on» kelimesi ile değiştirilecektir;

b) 23 üncü maddenin 2 nci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde yeniden kaleme alınacaktır:

«Güvenlik Meclisinde üyelerin onbirden onbeşe çıkarılmasını müteakip, süresiz üyelerin ilk seçimlerinde, ilave dört üyenin ikisi, bir yıllık devre için seçilecektir»;

c) 27 nci maddenin 2 nci fıkrasındaki «yedi» kelimesi, «dokuz» kelimesi ile değiştirilecektir;

d) 27 nci maddenin 3 üncü fıkrasındaki «yedi» kelimesi, «dokuz» kelimesi ile değiştirilecektir;

2- Üye devletleri, yukarıdaki değişiklikleri, kendi Anayasa usullerine uygun olarak, 1 Eylül 1965 tarihine kadar tasdik etmeye çağırır.

3- Güvenlik Meclisinin on süresiz üyesinin aşağıdaki şekle uygun olarak seçileceğine ayrıca karar verir:

a) Asya ve Afrika devletlerinden 5

b) Doğu Avrupa devletlerinden 1

c) Latin Amerika devletlerinden 2

d) Batı Avrupa ve diğer devletlerden 2

1285 inci Umumi Heyet Toplantısı

17 Aralık 1963

- B -

Genel Kurul,

Birleşmiş Milletler Teşkilatındaki üye artışının, daha kifayetli bir coğrafi taksimi temin etmek ve Birleşmiş Milletler Andlaşmasının IX uncu ve X uncu bölümlerinde derpiş edilen görevini ifa etmede daha tesirli bir organ haline getirmek maksadıyla Ekonomik ve Sosyal Meclisin üye adedinin artmasını lüzumlu kıldığını kabul ederek,

Ekonomik ve Sosyal Meclisin 22 Temmuz 1963 tarihli ve 974 B ve C (XXXVI) sayılı kararını hatırlatarak,

Andlaşmanın tekrar gözden geçirilmesi maksadıyla yapılacak konferansın tertibi ile görevli Komitenin tavsiyelerini ve vardığı neticeleri hatırd tutarak, (2)A/5487 Parag. 9

1- Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 108 inci maddesi uyarınca, Andlaşmada aşağıdaki tadilleri yapmaya ve bunu tasdik edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Üyesi Devletlere tevdi etmeye karar verir.

(Madde 61

1 - Ekonomik ve Sosyal Meclis, Genel Kurulca seçilen 27 Birleşmiş Milletler Üyesinden mürekkeptir.

2 - 3 üncü fıkra hükümleri mahfuz kalmak şartıyla Ekonomik ve Sosyal Meclisin 9 üyesi her yıl 3 senelik bir devre için seçilir.

Çıkan üyeler ilk seçimde yeniden seçilemezler.

3 - Ekonomik ve Sosyal Meclisin üyelerinin 18 den 27 ye çıkarılmasını müteakip ilk seçimlerde, o sene sonunda görev süreleri sona erecek olan 6 üye yerine seçilecek üyelere ilaveten 9 üye daha seçilecektir. Genel Kurulca tespit edilen hükümlere uygun olarak bu 9 ilave üyeden 3 üyenin görev süresi bir yıl sonra, diğer 3 üyeninki ise iki yıl sonra bitecektir.

4 - Ekonomik ve Sosyal Meclisin her üyesinin Mecliste bir temsilcisi vardır.)

2- Bütün üye devletleri kendi anayasa usullerine uygun olarak, yukarıdaki tadili 1 Eylül 1965 tarihine kadar tasdik etmeye davet eder,

3- Ekonomik ve Sosyal Mecliste, halihazır yerlerin dağılışı mahfuz kalmak şartıyla, dokuz ilave üyenin aşağıdaki şekle uygun olarak seçileceğine ayrıca karar verir:

- a) Asya ve Afrika devletlerinden 7
- b) Latin Amerika devletlerinden 1
- c) Batı Avrupa ve diğer devletlerden 1

1285 inci Umumi Heyet Toplantısı

17 Aralık 1963

Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 109 uncu Maddesinin Değiştirilmiş Olan Şeklinin Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı

Karar Tarihi: 28.01.1967

Karar Sayısı: 6/7695

RG Tarihi: 01.03.1967

RG No: 12540

Onaylanması 24 Kasım 1966 tarihli ve 785 sayılı Kanunla uygun bulunan, Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 109 uncu maddesinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 20 Aralık 1965 tarihli ve 2101 (XX) sayılı kararıyla değiştirilmiş olan ilişik şeklinin onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 23/1/1967 tarihli ve 720.086-D.III/1-27 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre, Bakanlar Kurulunca 28/1/1967 tarihinde kararlaştırılmıştır.

109 uncu maddenin eski şekli:

«1. Genel Kurulun üçte iki çoğunluğu ve Güvenlik Meclisinin herhangi yedi üyesinin oyları ile tespit edilecek tarih ve mahalde işbu Andlaşmanın yeniden gözden geçirilmesi maksadıyla Birleşmiş Milletler Üyelerinin bir Genel Konferansı toplanabilecektir.

Konferansta Teşkilatın her üyesi bir oya sahip olacaktır.»

109 uncu maddenin yeni şekli:

«1. Genel Kurulun üçte iki çoğunluğu ve Güvenlik Meclisinin herhangi dokuz üyesinin oyları ile tespit edilecek tarih ve mahalde işbu Andlaşmanın yeniden gözden geçirilmesi maksadıyla Birleşmiş Milletler Üyelerinin bir Genel Konferansı toplanabilecektir.

Konferansta Teşkilatın her üyesi bir oya sahip olacaktır.»

Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 109 Uncu Maddesinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 20 Aralık 1965 Tarihli Ve 2101 (XX) Sayılı Kararıyla Değiştirilmiş Şeklinin 12 Haziran 1968 Tarihinde Yürürlüğe Girmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı

Karar tarihi: 29.08.1968

Karar Sayısı: 6/10619

RG Tarihi: 14.09.1968

RG No: 13001

Onaylanması 24 Kasım 1966 tarihli ve 785 sayılı Kanunla uygun bulunan, 31 Mayıs 1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre Bakanlar Kurulunun 28/1/1967 tarih ve 6/7695 sayılı Kararı ile onaylanan Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 109 uncu maddesinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 20 Aralık 1965 tarihli ve 2101 (XX) sayılı kararıyla değiştirilmiş şeklinin 12 Haziran 1968 tarihinde yürürlüğe girmesi; Dışişleri Bakanlığının 12/8/1968 tarih ve 720.086-BMKY/1-440 sayılı yazısı üzerine, 31 Mayıs 1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin 2 nci fıkrasına göre, Bakanlar Kurulunca

29/8/1968 tarihinde kararlaştırılmıştır.

DİBACE

DİBACE -

Bir insan ömrü içinde iki kere beşeriyete tarif olunmaz acılar yükleyen harb belasından, geleceğin nesillerini korumaya, İnsanın ana haklarına, şahsın haysiyet ve değerine, erkek ve kadınlar için olduğu gibi büyük ve küçük milletler için de hak eşitliğine olan imanımızı yeniden ilan etmeğe, Adaletin muhafazası ve andlaşmalarla devletlerarası hukukunun diğer kaynaklarından doğan vecibelere saygı gösterilmesi için gerekli şartları yaratmaya,

Sosyal ilerlemeyi kolaylaştırmaya ve daha büyük bir serbestlik içinde daha iyi yaşama şartları ihdas etmeye,

Ve bu maksatla,

Tesamühle hareket etmeye, iyi komşuluk zihniyeti içinde birbirimizle barışık yaşamaya,

Milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazası için kuvvetlerimizi birleştirmeye,

Müşterek menfaatin icapları dışında, silah kuvvetinin kullanılmamasını sağlayan prensipleri kabule ve usulleri tesise,

Bütün milletlerin ekonomik ve sosyal ilerlemesini kolaylaştırmak için milletlerarası müesseselere başvurmaya,

Azmetmiş olan, biz, Birleşmiş Milletler Halkı,

Bu amaçları gerçekleştirmek için, gayretlerimizi beraberce sarf etmeye karar verdik.

Buna binaen, Sanfransisko şehrinde toplanıp, usulüne uygun, görülen yetki mektuplarını hamil bulunan temsilcileri vasıtasıyla, metbu Hükümetlerimiz, işbu Birleşmiş Milletler Andlaşmasını kabul etmişler ve aşağıdaki vesikalarla Birleşmiş Milletler adını alacak olan Milletlerarası bir Teşkilat kurmuşlardır.

BÖLÜM I : AMAÇLAR VE PRENSİPLER

Madde 1 -

Birleşmiş Milletlerin amaçları şunlardır:

- 1- Milletlerarası barış ve güvenliği muhafaza etmek ve bu maksatla: Barışın uğrayacağı tehditleri önlemek ve uzaklaştırmak ve her türlü saldırma fiilini veya (barışın başka suretle bozulması halini ortadan kaldırmak üzere, müessir müşterek tedbirleri almak; barışın bozulmasını intaç edebilecek milletlerarası mahiyette uyuşmazlıkların veya durumların düzeltilmesini veya çözümlenmesini, adalet ve devletlerarası hukuku prensiplerine uygun olarak barış yollarıyla gerçekleştirmek;
- 2- Milletlerarasında, milletlerin hak eşitliği prensibine ve kendi mukadderatlarını kendilerinin tayin hakkına saygı üzerine kurulmuş dostane (münasebetler geliştirmek ve dünya barışının sağlamaştırılması için elverişli her türlü diğer tedbirleri almak;
- 3- Ekonomik, sosyal, fikri ve insani mahiyetteki milletlerarası davaları çözerek ve ırk, cins, dil veya din farkı gözetmeksizin herkesin insan haklarına ve ana hürriyetlerine karşı saygıyı geliştirerek ve teşvik ederek, milletlerarası işbirliğini gerçekleştirmek;
- 4- Milletlerin bu müşterek amaçlara doğru sarf ettikleri gayretlerin ahenkleştiği bir merkez olmak.

Madde 2 -

Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve Üyeleri, birinci maddede beyan edilen amaçlara ulaşmak için aşağıdaki prensiplere uyarak hareket edeceklerdir:

- 1- Teşkilat bütün üyelerinin egemen eşitliği prensibi üzerine kurulmuştur.

2- Teşkilatın Üyeleri, üyelik sıfatından doğan hak ve menfaatlerden her birinin faydalanmasını sağlamak için, işbu Andlaşma müfadi gereğince üzerlerine aldıkları bütün vecibeleri iyiniyetle yerine getireceklerdir.

3- Teşkilatın Üyeleri, milletlerarası mahiyetteki uyuşmazlıklarını, milletlerarası barış ve güvenliği ve adaleti tehlikeye koymayacak şekilde barış yolları ile çözerler.

4- Teşkilatın Üyeleri, milletlerarası münasebetlerinde gerek herhangi bir başka Devletin toprak bütünlüğüne veya siyasi bağımsızlığına karşı, gerekse Birleşmiş Milletlerin amaçları ile telif edilemeyecek herhangi bir surette, tehdide veya kuvvet kullanılmasına başvurmaktan kaçınırlar.

5- Teşkilatın Üyeleri, işbu Andlaşma hükümleri gereğince, Teşkilatın giriştiği herhangi bir teşebbüse her türlü yardımda bulunurlar ve Teşkilatça aleyhinde önleyici veya zorlayıcı tedbir alınan Devlete yardım etmekten kaçınırlar.

6- Teşkilat, Birleşmiş Milletler Üyesi olmayan Devletlerin, milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasının icabettirdiği ölçüde, işbu esaslara uygun olarak hareket etmesini sağlar.

7- İşbu Andlaşmanın hiçbir hükmü, ne özü itibariyle bir Devletin milli yetkisi içinde bulunan işlere, Birleşmiş Milletlerin karışmasına cevaz verir ve ne de Üyeleri, bu gibi işleri, işbu Andlaşma gereğince bir çözme tarzına bağlamaya icbar eder; bununla beraber, VII nci bölümde derpiş edilen zorlama tedbirlerinin uygulanmasına bu prensip hiçbir suretle hanel getirmez.

BÖLÜM II : ÜYELER

Madde 3 -

Milletlerarası Teşkilatı kurmak için Sanfransisko'da toplanan Birleşmiş Milletler Konferansına iştirak etmiş veya 1 Ocak 1942 tarihli Birleşmiş Milletler Demecini önceden imzalamış bulunan ve işbu Andlaşmayı imzalayarak 110 uncu madde gereğince onayan Devletler, Birleşmiş Milletlerin asli Üyeleridir.

Madde 4 -

1- İşbu Andlaşma vecibelerini kabul edip bunları yerine getirmeğe muktedir ve istekli olduklarına Teşkilatça hükmedilen bütün diğerk barışsever Devletler Birleşmiş Milletler Üyesi olabilirler.

2- İşbu şartları haiz olan her Devletin, Birleşmiş Milletler Üyeliğine kabulü, Güvenlik Meclisinin tavsiyesi üzerine, Genel Kurul kararıyla olur.

Madde 5 -

Güvenlik Meclisi tarafından aleyhinde önleyici veya zorlayıcı bir teşebbüse girişilen bir Teşkilat Üyesi, Güvenlik Meclisinin tavsiyesi üzerine Üyelik sıfatından doğan hak ve imtiyazları kullanmaktan Genel Kurulca men edilebilir. İşbu hak ve imtiyazların yeniden kullanılmasına Güvenlik Meclisi müsaade edebilir.

Madde 6 -

Bir Teşkilat Üyesi işbu Andlaşmada beyan olunan prensipleri devamlı şekilde ihlal etmekte ısrar ederse, Güvenlik Meclisinin tavsiyesi üzerine, Genel Kurulca Teşkilattan ihraç edilebilir.

BÖLÜM III : UZUVLAR

Madde 7 -

1- Birleşmiş Milletler Teşkilatının başlıca uzuvları olarak: Bir Genel Kurul, bir Güvenlik Meclisi, bir Ekonomik ve Sosyal Meclis, bir Vesayet Meclisi, bir Milletlerarası Adalet Divanı ve bir Sekreterlik ihdas edilmiştir.

2- Gerekli görülebilecek tali uzuvlar işbu Andlaşmaya uygun olarak ihdas edilebilecektir.

Madde 8 -

Teşkilatın başlıca ve tali uzuvlarında, erkeklerin ve kadınların bütün görevlere, eşit şartlar içinde, seçilebilmelerine, Teşkilatça hiçbir kayıtlama konmayacaktır.

BÖLÜM IV : GENEL KURUL

Terekküp Tarzı

Madde 9 -

1- Genel Kurul Birleşmiş Milletlerin bütün Üyelerinden terekküp eder.

2- Her Üyenin Genel Kurulda en çok beş temsilcisi bulunur.

Görevler ve Yetkiler

Madde 10 -

Genel Kurul, işbu Andlaşma çerçevesine giren veya işbu Andlaşmada derpiş edilen uzuvlardan herhangi birinin yetki ve görevlerini ilgilendiren, her türlü mesele veya işleri görüşebilir ve 12 nci madde hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, işbu mesele veya işler hakkında, Birleşmiş Milletler Teşkilatı Üyelerine, Güvenlik Meclisine veya Teşkilat Üyeleri ile beraber Güvenlik Meclisine tavsiyelerde bulunabilir.

Madde 11 -

1- Genel Kurul, silahsızlanmada ve silahlanmanın düzenlenmesinde hakim olan prensipler dahil olmak üzere, milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazası hususundaki işbirliğinin genel prensiplerini tetkik ve bu prensipler hakkında ya Teşkilat Üyelerine, ya Güvenlik Meclisine veya Teşkilat Üyeleri ile beraber Güvenlik Meclisine tavsiyelerde bulunabilir.

2- Genel Kurul, Birleşmiş Milletlerden herhangi biri, veya Güvenlik Meclisi veyahut Teşkilat Üyesi olmayan bir Devlet tarafından, 35 inci maddenin 2 nci fıkrası hükümlerine göre kendisine sunulan ve milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasını ilgilendiren her türlü meseleleri görüşebilir ve 12 nci madde hükmü mahfuz kalmak üzere, bu gibi her türlü meseleler hakkında ya ilgili Devlet veya Devletlere, ya Güvenlik Meclisine veyahut da Devletler ile beraber Güvenlik Meclisine tavsiyelerde bulunabilir. Bir teşebbüse lüzum gösteren bu neviden her mesele Genel Kurul tarafından görüşülmezden önce veya görüşüldükten sonra, Güvenlik Meclisine havale edilir.

3- Genel Kurul, milletlerarası barış ve güvenliği tehlikeye koyacak gibi görünen durumlara, Güvenlik Meclisinin dikkatini çekebilir.

4- Genel Kurulun, işbu maddede sayılan yetkileri 10 uncu maddenin şümulünü tahdit etmez.

Madde 12 -

1- Güvenlik Meclisi, bir uyuşmazlık veya herhangi bir durum karşısında, işbu Andlaşmanın kendisine yüklediği görevleri yaptığı müddetçe, Genel Kurul bu uyuşmazlık veya durum hakkında hiçbir tavsiyede bulunmamalıdır, meğerki, Güvenlik Meclisi bunu ondan isteye.

2- Genel Sekreter, Güvenlik Meclisinin rızası ile her devrede, milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasına müteallik olup, Güvenlik Meclisinin meşgul bulunduğu işleri Genel Kurulun ittilasına sunar, keza Güvenlik Meclisi sözü geçen işlerle meşgul olmayı bıraktığı anda, Sekreterlik bundan Genel Kurulu veya, Genel Kurul toplantı halinde değilse, Teşkilat Üyelerini haberdar eder.

Madde 13 -

1- Genel Kurul;

a) Siyasi sahada milletlerarası işbirliğini geliştirmek ve devletlerarası hukukunun tedrici gelişmesi ile takninini teşvik etmek,

b) Ekonomik, sosyal alanlar ile fikri kültür ve eğitim ve sağlık alanlarında milletlerarası işbirliğini geliştirmek ve ırk, cins, dil veya din farkı gözetmeksizin herkesin insan

haklarından ve ana hürriyetlerden faydalanmasını kolaylaştırmak için tetkiklere yol açar ve tavsiyelerde bulunur.

2- Genel Kurulun, yukarıdaki 1-b fıkrasında sözü geçen meselelerle ilgili diğer sorum, görev ve yetkileri IX ve X uncu bölümlerde beyan edilmiştir.

Madde 14 -

12 nci madde hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, Birleşmiş Milletlerin amaç ve prensiplerini beyan eden işbu Andlaşma hükümlerinin ihlalinden doğan durumlar da dahil olmak üzere, Genel Kurulca umumun iyiliğine zarar verecek veya milletlerarasındaki dostane münasebetleri tehlikeye koyacak mahiyette görülen, menşei ne olursa olsun, herhangi bir durumun, barış yoluyla düzeltilmesini temin edebilecek tedbirler tavsiye olunabilir.

Madde 15 -

1- Genel Kurul, Güvenlik Meclisinin yıllık raporları ile mahsus raporlarını kabul eder ve inceler; bu raporlar Güvenlik Meclisinin milletlerarası barış ve güvenliği muhafaza için kararlaştırdığı veya aldığı tedbirler hakkında malumat ve izahat ihtiva eder.

2- Genel Kurul, Teşkilatın diğer uzuvlarının raporlarını kabul eder ve inceler.

Madde 16 -

Genel Kurul, milletlerarası Vesayet rejimi hususunda, XII ve XIII üncü bölümler gereğince kendisine düşen görevleri yerine getirir; ezcümle, stratejik bölge olarak gösterilmemiş bulunan bölgelere müteallik Vesayet anlaşmalarını tasvip eder.

Madde 17 -

1- Genel Kurul, Teşkilatın bütçesini inceler ve tasvip eder.

2- Teşkilatın giderlerini, Genel Kurulun yaptığı taksim gereğince Üyeler üzerlerine alırlar.

3- Genel Kurul, 57 nci maddede bahis mevzuu olan ihtisas müesseseleri ile yapılan bütün mali ve bütçeye müteallik anlaşmaları inceler ve tasvip eder ve anılan müesseselerin idari bütçelerini, kendilerine tavsiyelerde bulunmak üzere inceler.

Oy

Madde 18 -

1- Genel Kurulun her Üyesi bir oya sahiptir.

2- Önemli meseleler hakkında Genel Kurul, hazır bulunan ve oy veren üyelerin üçte iki çoğunluğu ile karar verir. Önemli sayılan meseleler şunlardır: Milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasına taalluk eden tavsiyeler, Güvenlik Meclisinin süresiz üyelerinin seçimi, Ekonomik ve Sosyal Meclis Üyelerinin seçimi, 86 ncı maddenin 1-c fıkrası gereğince, Vesayet Meclisi Üyelerinin seçilmesi,

Teşkilata yeni Üyeler kabulü, Üyelerin hak ve imtiyazlarının taliki, Üyelerin ihracı, Vesayet rejiminin işlemesine müteallik meseleler ve bütçe meseleleri.

3- Üçte iki çoğunlukla çözülecek yeni mesele nevelerinin tespiti de dahil olmak üzere, başka meseleler hakkındaki kararlar, hazır bulunan ve oy veren üyelerin çoğunluğu ile alınır.

Madde 19 -

Teşkilat giderlerine iştirak hissesinin ödenmesinde geciken bir Birleşmiş Milletler Üyesi, gecikmiş ödemelerinin tutarı, geçen tam iki senelik hissesine eşit veya bundan fazla ise, Genel Kurulda oya iştirak edemez. Bununla beraber Genel Kurul, bu gecikmenin Üyenin iradesi dışında olan durumlardan ileri geldiğini görürse, bu Üyenin oya iştirakine müsaade edebilir.

Usul

Madde 20 -

Genel Kurul yılda bir olağan toplantı ve durum icabettirince, olağanüstü toplantılar yapar. Olağanüstü toplantılar, Güvenlik Meclisinin veya Birleşmiş Milletler Üyelerinin çoğunluğunun isteği üzerine Genel Sekreterin daveti ile yapılır.

Madde 21 -

Genel Kurul içtüzüğünü kendi tespit eder. Her toplantı için Başkanını seçer.

Madde 22 -

Genel Kurul görevlerinin yapılması için gerekli gördüğü tali uzuvları vücuda getirebilir.

BÖLÜM V : GÜVENLİK MECLİSİ

Terekküp Tarzı

Madde 23 -

1- (Değişik fıkra: 17/12/1963 - 1991 S. K.)(*)) Güvenlik Meclisi Teşkilatın onbeş Üyesinden mürekkeptir. Çin Cumhuriyeti, Fransa, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı ve Amerika Birleşik Devletleri

Güvenlik Meclisinin süreli Üyeleridir. Teşkilatın diğer on Üyesi, her şeyden evvel Teşkilat Üyelerinin milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasındaki ve Teşkilatın diğer gayelerinin sağlanmasındaki payını ve aynı zamanda da adilane bir coğrafi taksimi bilhassa gözönünde tutan Genel Kurul tarafından Güvenlik Meclisine süresiz Üye olarak seçilir.

2- (Değişik fıkra: 17/12/1963 – 1991 S. K.)(*Güvenlik Meclisinin süresiz Üyeleri iki yıllık bir devre için seçilirler. Güvenlik Meclisinde üyelerin onbirden onbeşe çıkarılmasını müteakip, süresiz üyelerin ilk seçimlerinde, ilave dört üyenin ikisi, bir yıllık devre için seçilecektir. Çıkan Üyeler derhal yeniden seçilemezler.

3- Güvenlik Meclisinin her Üyesinin Mecliste bir temsilcisi vardır.

Görevler ve Yetkiler

Madde 24 -

1- Teşkilatın çabuk ve tesirli hareketinin temini için, Üyeleri, Milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasının başlıca sorumluluğunu Güvenlik Meclisine verirler ve Güvenlik Meclisinin, bu sorumluluğun kendisine yüklediği görevleri yerine getirirken, kendi adlarına hareket ettiğini kabul ederler.

2- Bu görevlerin yapılmasında, Güvenlik Meclisi, Birleşmiş Milletler amaç ve prensiplerine uygun olarak hareket eder. Güvenlik Meclisine işbu görevleri yerine getirebilmesi için verilen muayyen ve mahsus yetkiler VI, VII, VIII, ve XII nci bölümlerde gösterilmiştir.

3- Güvenlik Meclisi, Genel Kurulun incelemesine yıllık raporlar ve icabı halinde mahsus raporlar sunar.

Madde 25 -

Teşkilat Üyeleri işbu Andlaşma gereğince, Güvenlik Meclisinin kararlarını kabul etmek ve uygulamak hususunda mutabıktırlar.

Madde 26 -

Dünya insan ve ekonomi kaynaklarının yalnız en küçük kısmını silahlanmaya ayırarak, milletlerarası barış ve güvenliğin kurulmasını ve muhafazasını kolaylaştırmak için, Güvenlik Meclisi 47 nci maddede derpiş edilen Kurmay Komitesinin yardımıyla bir silahlanmayı tanzim sistemi kurmak üzere Teşkilat Üyelerine sunulacak planları hazırlamakla mükelleftir.

Oy

Madde 27 -

1- Güvenlik Meclisinin her Üyesi bir oya sahiptir.

2- (Değişik fıkra: 17/12/1963 - 1991 S. K.)(*) Güvenlik Meclisinin usul meselelerindeki kararları dokuz üyenin, müspet oyu ile alınır;

3- (Değişik fıkra: 17/12/1963 - 1991 S. K.)(*) Güvenlik Meclisinin diğer bütün meselelerdeki kararları, süreli Üyelerin hepsinin oyları dahil olmak üzere, dokuz Üyenin müspet oyu ile alınır, şu kadar ki, VI ncı bölüm ile 52 nci maddenin 3 üncü fıkrası mefadı gereğince alınan kararlarda, bir uyuşmazlıkta taraf olan, oy vermekten imtina eder.

Usul

Madde 28 -

1- Güvenlik Meclisi, görevlerini süreli olarak yerine getirebilecek surette teşkilatlandırılmıştır. Bu maksatla, Güvenlik Meclisinin her Üyesi Teşkilatın makarrında her zaman bir temsilci bulundurmalıdır.

2- Güvenlik Meclisi, muayyen zamanlarda, her bir Üyesinin, dilerse, kendisini Hükümetinin bir Üyesi veya bilhassa tayin edilen başka bir temsilci tarafından temsil ettirebileceği toplantılar yapar.

3- Güvenlik Meclisi, Teşkilatın makarrından başka, ödevini kolaylaştırmak için en elverişli gördüğü herhangi bir yerde toplantılar yapabilir.

Madde 29 -

Güvenlik Meclisi görevlerinin yapılabilmesi için gerekli gördüğü tali uzuvları vücuda getirebilir.

Madde 30 -

Güvenlik Meclisi Başkanının seçim şeklini de tayin eden içtüzüğünü kendi tespit eder.

Madde 31 -

Güvenlik Meclisi Üyesi olmayan her Teşkilat Üyesi, Güvenlik Meclisine sunulan ve işbu Üyenin menfaatlerine hassaten dokunduğu Meclisçe mütalaa olunan her meselenin görüşülmesine, oy sahibi olmaksızın iştirak edebilir.

Madde 32 -

Güvenlik Meclisi Üyesi olmayan herhangi bir Birleşmiş Milletler Üyesi veya Birleşmiş Milletler Üyesi olmayan herhangi bir Devlet, Güvenlik Meclisince incelenen bir uyuşmazlıkta taraf olduğu takdirde, işbu uyuşmazlığın görüşülmesine oy sahibi olmaksızın iştirake davet edilir. Güvenlik Meclisi Teşkilat Üyesi olmayan bir Devletin iştirakine koymayı uygun bulduğu şartları tayin eder.

BÖLÜM VI : UYUŞMAZLIKLARIN BARIŞ YOLU İLE ÇÖZÜLMESİ

Madde 33 -

1- Uzaması, milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasını tehdit edebilecek mahiyette bir uyuşmazlıkta taraf olanlar, bu uyuşmazlığın çözülmesini her şeyden önce görüşme, soruşturma, arabulma, uzlaşma, tahkim ve yargı yollarıyla veya bölge teşkil veya anlaşmalarına başvurarak veyahut kendi seçecekleri başka barış yollarıyla aramalıdır.

2- Güvenlik Meclisi, gerekli görürse tarafları, aralarındaki uyuşmazlığı bu gibi yollarla çözmeye davet eder.

Madde 34 -

Güvenlik Meclisi, herhangi bir uyuşmazlık veya milletlerarasında bir anlaşmazlıkla neticelenebilecek veya uyuşmazlık doğurabilecek durum hakkında; bu uyuşmazlığın veya durumun uzamasının milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasını tehdit etmek istidadında olup olmadığını tespit için soruşturmada bulunabilir.

Madde 35 -

1- Her Teşkilat Üyesi 34 üncü maddede kastedilen mahiyette bu uyuşmazlık veya durum üzerine Güvenlik Meclisinin veya Genel Kurulun dikkatini çekebilir.

2- Teşkilat Üyesi olmayan bir Devlet, taraf olduğu herhangi bir uyuşmazlık üzerine, Andlaşmada derpiş edilen barış yoluyla çözüme mükellefiyetini, bu uyuşmazlık için önceden kabul etmek şartıyla, Güvenlik Meclisinin veya Genel Kurulun dikkatini çekebilir.

3- İşbu madde gereğince dikkatine sunulan meseleler hakkında Genel Kurulun hareketleri 11 ve 12 nci maddeler hükümlerine tabidir.

Madde 36 -

1- Güvenlik Meclisi, 33 üncü maddede zikredilen mahiyette bir uyuşmazlığın veya buna benzer durumun gelişmesinin herhangi bir safhasında, uygun düşen düzeltme usul veya tarzlarını tavsiye edebilir..

2- Güvenlik Meclisi, bu uyuşmazlığın çözülmesi için taraflarca önceden kabul edilmiş olan bütün usulleri gözönünde tutacaktır.

3- İşbu maddede derpiş edilen tavsiyelerde bulunurken, Güvenlik Meclisi, hukuki mahiyette uyuşmazlıkların umumiyet itibariyle taraflarca Milletlerarası Adalet Divanı Statüsü hükümlerine göre Divana sunulması lazım geldiğini de nazara alacaktır.

Madde 37 -

1- 33 üncü maddede zikredilen mahiyette bir uyuşmazlıkta taraf olanlar onu, anılan maddede gösterilen yollarla çözüme muvaffak olamazlarsa, Güvenlik Meclisine sunarlar.

2- Güvenlik Meclisi bir uyuşmazlığın uzamasının filhakika, milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasını tehdit eder görüldüğüne hükmederse, 36 ncı madde gereğince mi hareket edeceğine yoksa uygun gördüğü başka çözüme şekilleri mi tavsiye edeceğine karar verir.

Madde 38 -

33 ila 37 nci maddeler hükümlerine hanel gelmemek üzere, Güvenlik Meclisi, bir uyuşmazlıkta taraf olanların hepsi arzu ettikleri takdirde, işbu uyuşmazlığın barış yolu ile çözülmesi için taraflara tavsiyelerde bulunabilir.

BÖLÜM VII : BARIŞIN TEHDİDİ, BOZULMASI VE SALDIRMA FİİLİ HALİNDE YAPILACAK

HAREKET

Madde 39 -

Güvenlik Meclisi, bantın tehdit edildiğini, bozulduğunu veya bir saldırma fiilinin vukubulduğunu tespit eder ve milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazası veya yeniden tesisi için tavsiyelerde bulunur veya 41 ve 42 nci maddeler gereğince hangi tedbirler alınacağını kararlaştırır.

Madde 40 -

Durumun vahimleşmesine mani olmak üzere, Güvenlik Meclisi, 39 uncu madde gereğince tavsiyelerde bulunmazdan veya alınacak tedbirleri kararlaştırmazdan evvel, ilgili tarafları, gerekli veya temenniye değer gördüğü geçici tedbirlere riayete davet edebilir. Bu geçici tedbirler herhangi bir şekilde, ilgili tarafların haklarına, iddialarına veya durumlarına hanel getirmez. İşbu geçici tedbirlerin yerine getirilmemesi halinde, Güvenlik Meclisi bu noksanı gereği gibi nazara alacaktır.

Madde 41 -

Güvenlik Meclisi, kararlarını yürütmek için silahlı kuvvet kullanılmasını gerektirmeyen ne gibi tedbirlerin alınması lazım geleceğini tespit ve Birleşmiş Milletler Üyelerini bu tedbirleri uygulamaya davet edebilir. Bu tedbirlere, ekonomik münasebetlerin ve demiryolu, deniz, hava, posta, telgraf, radyo ve diğer ulaştırma vasıtalarının tamamen veya kısmen kesilmesi ile siyasi münasebetlerin kat'ı da dahil olabilir.

Madde 42 -

Güvenlik Meclisi 41 nci maddede derpiş olunan tedbirlerin uygun olmayacaklarına veya uygun olmadıklarının sabit olduğuna hükmederse, milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazası veya yeniden tesisi için, hava, deniz veya kara kuvvetleri vasıtasıyla gerekli addettiği her türlü teşebbüse geçebilir. Bu teşebbüse, nümayişler, abluka tedbirleri ve Birleşmiş Milletler Üyelerinin hava, deniz veya kara kuvvetleri tarafından yapılacak başka hareketler dahil olabilir.

Madde 43 -

1- Birleşmiş Milletlerin bütün Üyeleri milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasını desteklemek üzere, Güvenlik Meclisinin daveti ile ve mahsus bir anlaşma veya mahsus anlaşmalar gereğince, milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazası için Kurulun emrine gerekli silahlı kuvvetleri vermeği ve geçit hakkı da dahil olmak üzere yardım ve kolaylıklarda bulunmayı taahhüt ederler

2- Yukarıda kasdolunan anlaşma veya anlaşmalar bu kuvvetlerin miktar ve mahiyetini, hazırlık derecelerini ve genel mevkiileri ile gösterilecek kolaylık ve yardımın mahiyetini tespit edecektir.

3- Anlaşma veya anlaşmalar Güvenlik Meclisinin teşebbüsü üzerine, kabil olur olmaz müzakere edilecektir. Bu anlaşmalar, Güvenlik Meclisi ile Teşkilat Üyeleri veya Güvenlik Meclisi ile Teşkilat Üyelerinden mürekkep gruplar arasında akdedilecek ve imzalayan Devletler tarafından, her birinin anayasası usulleri gereğince onanacaktır.

Madde 44 -

Güvenlik Meclisi kuvvete başvurmağa karar verince, Meclisle temsil edilmeyen bir Üyeyi 43 üncü madde gereğince kabul edilen taahhütlerin yerine getirilmesi için silahlı kuvvet vermeğe davet etmezden önce, işbu Üyeyi silahlı kuvvetlerine mensup birliklerin kullanılması hususundaki Güvenlik Meclisinin kararlarına, isterse, iştirake davet edecektir.

Madde 45 -

Teşkilatın süratle askeri mahiyette tedbirler alabilmesini mümkün kılmak üzere Birleşmiş Milletler Üyeleri milletlerarası zorlayıcı bir hareketin müşterek olarak yapılabilmesi için derhal kullanılabilir millî hava kuvvetleri birlikleri bulunduracaklardır. 43 üncü maddede zikredilen mahsus anlaşma veya mahsus anlaşmalarla çizilen hadler içinde Güvenlik Meclisi, Kurmay Komitesinin yardımı ile, bu birliklerin kuvvetini ve hazırlık derecelerini tayin ve bunların müşterek hareketlerini derpiş eden planları tespit eder.

Madde 46 -

Silah kuvvetinin kullanılması için planları Kurmay Komitesinin yardımı ile, Güvenlik Meclisi tespit eder.

Madde 47 -

1- Milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazası, Güvenlik Meclisinin emrine verilen kuvvetlerin kullanılması ve komutası, silahlanmanın düzenlenmesi ve muhtemel silahsızlanma için Meclisin muhtaç olduğu askeri vasıtalarla ilgili her hususta Meclise tavsiyelerde bulunacak ve onu destekleyecek bir Kurmay Komitesi kurulmuştur.

2- Kurmay Komitesi, Güvenlik Meclisinin süreli Üyelerinin Kurmay Başkanlarından veya bunların temsilcilerinden tereküp eder.

Komitede süreli olarak temsil edilmeyen herhangi bir Birleşmiş Milletler Üyesinin iştiraki, Komitenin ödevini iyi yapabilmesi hususunda çalışmalarını için lüzumlu olduğu zaman Komite işbu Üyeyi kendisine katılmaya davet eder.

3- Kurmay Komitesi, Güvenlik Meclisinin emrine verilen bütün silahlı kuvvetlerin strateji bakımından idaresinden, işbu Meclise tabi olarak sorumludur. İşbu kuvvetlerin komutasına ait meseleler sonradan çözülecektir.

4- Kurmay Komitesi tarafından, Güvenlik Meclisinin izni ile ve ilgili bölge teşkillerine danıştıktan sonra tali bölge komiteleri vücuda getirilebilir.

Madde 48 -

1- Güvenlik Meclisinin milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazası hususundaki kararlarının yürütülmesi için gerekli tedbirler,

Meclisin takdirine göre Birleşmiş Milletlerin bütün Üyeleri veya bunlardan bazıları tarafından alınır.

2- İşbu kararlar, Birleşmiş Milletler Üyeleri tarafından doğrudan doğruya ve iştirak ettikleri milletlerarası teşkillerdeki hareketleri ile yürütülür.

Madde 49 -

Birleşmiş Milletler Üyeleri, Güvenlik Meclisi tarafından kararlaştırılan tedbirlerin yürütülmesinde karşılıklı olarak destekleşmek üzere birbirlerine katılırlar.

Madde 50 -

Bir Devlet, Güvenlik Meclisi tarafından alınan önleyici veya zorlayıcı tedbirlerin mevzuu olursa, başka herhangi bir Devletin, Birleşmiş Milletler Üyesi olsun veya olmasın, işbu tedbirlerin yürütülmesi yüzünden özel ekonomik zorluklar karşısında kaldığı takdirde, bu zorlukların çözülmesi için Güvenlik Meclisine danışmaya hakkı olacaktır.

Madde 51 -

İşbu Andlaşmanın hiçbir hükmü, Birleşmiş Milletler Üyelerinden birinin silahlı bir saldırıya hedef olması halinde, Güvenlik Meclisi milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazası için lüzumlu tedbirleri alıncaya kadar, tabii olan münferit veya müşterek meşru müdafaa hakkına hanel getirmez. Bu meşru müdafaa hakkını kullanarak Üyelerin aldığı tedbirler derhal Güvenlik Meclisine bildirilir ve Meclisin, işbu Andlaşma Andlaşmaya dayanarak milletlerarası barış ve güvenliğin muhafaza veya iadesi için lüzumlu göreceği şekilde her an hareket etmek yetki ve ödevine hiçbir veçhile tesir etmez.

BÖLÜM VIII : BÖLGE ANLAŞMALARI

Madde 52 -

1- İşbu Andlaşmanın hiçbir hükmü, milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasına müteallik olup, mevzii mahiyette bir harekete müsait bulunan işlerin çözülmesi amacını güden bölge anlaşma veya teşkillerinin mevcudiyetine mani değildir; yeter ki işbu Anlaşma veya teşkillerin ve bunların faaliyetinin Birleşmiş Milletler amaç ve prensipleri ile telifi kabil olsun.

2- Bu Anlaşmaları akdeden veya bu teşkilleri vücuda getiren Birleşmiş Milletler Üyeleri, mevzii mahiyette uyuşmazlıkları,

Güvenlik Meclisine arz etmeden önce, işbu Anlaşma veya teşkiller vasıtasıyla, barış yoluyla çözmek hususunda bütün gayretlerini sarfetmelidir.

3- Güvenlik Meclisi, mevzu mahiyette uyuşmazlıkların, bu bölge anlaşmaları veya teşkilleri vasıtasıyla, barış yolu ile çözülmesinin gelişmesini, ister ilgili Devletlerin teşebbüsü, ister Meclisin havalesi üzerine, teşvik eder.

4- İşbu madde, 34 ve 35 inci maddelerin uygulanmasına hiçbir veçhile hanel vermez.

Madde 53 -

1- Güvenlik Meclisi, icabederse, kendi yetkisi altında alınan zorlayıcı tedbirlerin uygulanması için bölge anlaşmalarını veya teşkilleri kullanır. Bununla beraber, Güvenlik Meclisinin müsaadesi olmaksızın, bölge anlaşmaları gereğince veya bölge teşkilleri tarafından hiçbir zorlayıcı harekete teşebbüs edilmeyecektir; işbu maddenin ikinci fıkrasındaki tarife göre düşman Devlet sayılanlara karşı, 107 nci madde gereğince alınan veya böyle bir Devlet tarafından yeniden saldırma siyasetine başlanmasına karşı tevcih olunan bölge anlaşmalarında derpiş edilen tedbirler, ilgili Hükümetlerin isteği üzerine, böyle bir Devlet tarafından yapılacak yeni bir saldırıyı önlemek ödevinin Teşkilata verilmesi kabil oluncaya kadar, bundan müstesnadır.

2- İşbu maddenin birinci fıkrasında kullanılan «Düşman Devlet» tabiri, İkinci Dünya Harbinde, işbu Andlaşmayı imza edenlerden herhangi birinin düşmanı bulunan her Devlete şamildir.

Madde 54 -

Güvenlik Meclisi, her zaman milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazası için bölge anlaşmaları gereğince veya bölge teşkilleri tarafından girişilen veya tasarlanan her hareketten tamamıyla haberli bulundurulmalıdır.

BÖLÜM IX : MİLLETLERARASI EKONOMİK VE SOSYAL İŞBİRLİĞİ

Madde 55 -

Milletlerarasında hak eşitliği prensibine ve her milletin kendi mukadderatını kendisinin tayin etmesi hakkına saygı gösterilmesine dayanan barış ve dostluk münasebetlerini sağlamak için lüzumlu istikrar ve refah şartlarını yaratmak üzere, Birleşmiş Milletler:

- a) Hayat seviyelerinin yükselmesini, tam çalıştırmayı ve ekonomik ve sosyal alanda ilerleme ve gelişme şartlarını;
- b) Ekonomik, sosyal alanlarla sağlık alanındaki milletlerarası davaların ve bunlara bağlı başka davaların çözülmesini; fikri kültürle eğitim alanında milletlerarası işbirliğini;
- c) Irk, cins, dil veya din farkı gözetmeksizin herkesin insan haklarına ve ana hürriyetlerine bütün dünyada bilfiil saygı gösterilmesini; kolaylaştıracaktır.

Madde 56 -

Üyeler, 55 nci maddede beyan olunan amaçlara erişmek için gerek beraberce gerek tek başlarına, Teşkilatla işbirliği halinde hareket eylemeyi taahhüt ederler.

Madde 57 -

1- Hükümetlerarası anlaşmalarla kurulan ve statüleri hükümleri gereğince ekonomik, sosyal, fikri kültür ve eğitim, sağlık ve sair bunlara bağlı alanlarda milletlerarası geniş yetkileri bulunan muhtelif ihtisas müesseseleri 63 üncü madde gereğince Teşkilata bağlanmıştır.

2- Teşkilata bu suretle bağlanan müesseseler aşağıda «ihtisas müesseseleri» diye anılacaklardır.

Madde 58 -

Teşkilat, ihtisas müesseselerinin programlarıyla faaliyetlerini ahenkleştirmek için tavsiyelerde bulunur.

Madde 59 -

Teşkilat, 55 inci maddede beyan edilen amaçlara varmak üzere gerekli her türlü yeni ihtisas müesseselerinin kurulması için, icabedince, ilgili Devletler arasında görüşmeler yapılmasına önayak olur.

Madde 60 -

Genel Kurul ve ona tabi olarak, X uncu bölüm hükümleriyle kendisine bahşedilen yetkilere malik bulunan Ekonomik ve Sosyal Meclis, Teşkilatın işbu bölümde beyan edilen görevlerini yerine getirmekle mükelleftir.

BÖLÜM X : EKONOMİK VE SOSYAL MECLİS

Madde 61 -

Terekküp Tarzı

1 - (Değişik fıkra: 17/12/1963 – 1991 S. K.)(*) Ekonomik ve Sosyal Meclis, Genel Kurulca seçilen 27 Birleşmiş Milletler Üyesinden mürekkeptir.

2 - (Değişik fıkra: 17/12/1963 – 1991 S. K.)(*) 3 üncü fıkra hükümleri mahfuz kalmak şartıyla Ekonomik ve Sosyal Meclisin 9 üyesi her yıl 3 senelik bir devre için seçilir. Çıkan üyeler ilk seçimde yeniden seçilemezler.

3 - (Değişik fıkra: 17/12/1963 – 1991 S. K.)(*) Ekonomik ve Sosyal Meclisin üyelerinin 18 den 27 ye çıkarılmasını müteakip ilk seçimlerde, o sene sonunda görev süreleri sona erecek olan 6 üye yerine seçilecek üyelere ilaveten 9 üye daha seçilecektir. Genel Kurulca tespit edilen hükümlere uygun olarak bu 9 ilave üyeden 3 üyenin görev süresi bir yıl sonra, diğer 3 üyeninki ise iki yıl sonra bitecektir.

4 - Ekonomik ve Sosyal Meclisin her üyesinin Mecliste bir temsilcisi vardır.

Görevler ve Yetkiler

Madde 62 -

1- Ekonomik ve Sosyal Meclis, ekonomik, sosyal, fikri kültür ve eğitim, sağlık ve diğer bunlara bağlı alanlarda milletlerarası meseleler üzerinde incelemeler ve raporlar yapabilir veya yaptırabilir ve bütün bu meseleler hakkında Genel Kurula, Teşkilat Üyelerine ve ilgili ihtisas müesseselerine tavsiyelerde bulunabilir.

2- Meclis, herkesin insan haklarına ve ana hürriyetlerine bilfiil saygı gösterilmesini sağlamak üzere tavsiyelerde bulunabilir.

3- Meclis, yetkisine giren meseleler hakkında Genel Kurula sunulmak üzere anlaşma projeleri hazırlayabilir.

4- Meclis, Teşkilat tarafından konulan kaidelere uygun olarak yetkisine giren meseleler hakkında milletlerarası konferanslar toplayabilir.

Madde 63 -

1- Ekonomik ve Sosyal Meclis, 57 nci maddede kastedilen müesseselerin herhangi birisi ile, işbu müessesenin Teşkilata hangi şartlarla bağlanacağını tespit edecek anlaşmalar yapabilir. İşbu anlaşmalar Genel Kurulun tasvibine sunulur.

2- Ekonomik ve Sosyal Meclis, ihtisas müesseselerine danışarak, onlara tavsiyelerde bulunarak ve Genel Kurulla Birleşmiş Milletler Üyelerine tavsiyeler yaparak işbu müesseselerin çalışmalarını ahenkleştirebilir.

Madde 64 -

1- Ekonomik ve Sosyal Meclis, ihtisas müesseselerinden muntazam raporlar alabilmek için her türlü faydalı tedbirlere başvurabilir. Ekonomik ve Sosyal Meclis, kendi yaptığı tavsiyeler ve işbu Meclisin yetkisine giren konular hakkında Genel Kurul tarafından yapılan tavsiyeleri yürütmek üzere başvuru alan tedbirler hususunda raporlar almak için Teşkilat Üyeleri ile ve ihtisas müesseseleri ile anlaşabilir.

2- Meclis, işbu raporlar hakkındaki mülahazalarını Genel Kurula bildirebilir.

Madde 65 -

Ekonomik ve Sosyal Meclis, Güvenlik Meclisine malumat verebilecek ve bunun isteği üzerine kendisine yardım edecektir.

Madde 66 -

1- Ekonomik ve Sosyal Meclis, Genel Kurulun tavsiyelerini yürütmek hususunda yetkisine giren bütün görevleri yerine getirir.

2- Meclis, Genel Kurulun tasvibi ile Teşkilat Üyelerinin veya ihtisas müesseselerinin kendisinden isteyecekleri hizmetleri yapabilir.

3- Meclis işbu Andlaşmanın diğer kısımlarında kendisine gösterilen veya Genel Kurulca kendisine verilebilecek olan ödevleri yerine getirir.

Oy

Madde 67 -

1- Ekonomik ve Sosyal Meclisin her Üyesi bir oya sahiptir.

2- Ekonomik ve Sosyal Meclisin kararları, hazır bulunan ve oy veren Üyelerin çoğunluğu ile alınır.

Usul

Madde 68 -

Ekonomik ve Sosyal Meclis, ekonomik ve sosyal meseleler ve insan haklarının gelişmesi için komisyonlar ile görevlerinin yapılmasına yarayacak her türlü başka komisyonlar kurabilir.

Madde 69 -

Ekonomik ve Sosyal Meclis, Teşkilatın bir Üyesini önemle ilgilendiren bir meseleyi incelerken, işbu Üyeyi oy hakkı olmaksızın görüşmelerine iştirake davet eder.

Madde 70 -

Ekonomik ve Sosyal Meclis, ihtisas müesseseleri temsilcilerinin oy hakkı olmaksızın, Meclisin ve ihdas ettiği komisyonların görüşmelerine iştirak etmeleri, kendi temsilcilerinin de ihtisas müesseselerinin görüşmelerine iştirak etmeleri için bütün tedbirleri alabilir.

Madde 71 -

Ekonomik ve Sosyal Meclis, yetkisine giren meselelerle uğrasan Hükümet dışı teşkillere danışmağa yarayan bütün tedbirleri alabilir, İşbu hükümler milletlerarası teşkillere ve, gereği halinde Teşkilatın ilgili Üyesine danışıldıktan sonra, milli teşkillere tatbik edilebilir.

Madde 72 -

1- Ekonomik ve Sosyal Meclis, Başkanının tayin şeklini de tespit eden içtüzüğünü kabul eder.

2- Meclis, tüzüğü uyarınca ihtiyaca göre toplanır; tüzükte, Meclisin, Üyelerinin çoğunluğunun isteği üzerine, toplanmasını derpiş eden hükümler bulunacaktır.

BÖLÜM XI : MUHTAR OLMAYAN ÜLKELER HAKKINDA DEMEÇ

Madde 73 -

Halkının kendi kendini henüz tamamen idare etmediği ülkeleri idare etmekle sorumlu olan veya bu sorumu yüklenen Birleşmiş Milletler Üyeleri, işbu ülkeler ahalisinin menfaatlerinin başta gelmesi prensibini tanırlar. Birleşmiş Milletler Üyeleri bu ahalinin, işbu Andlaşma ile kurulan milletlerarası barış ve güvenlik sisteminin çerçevesi içinde, refahını imkanın son haddine kadar kolaylaştırmak mükellefiyetini kutsal bir ödev bilirler ve bu amaçla:

a) Sözü geçen ahalinin kültürüne saygı göstererek siyasi, ekonomik ve sosyal ilerlemesi ile eğitiminin gelişmesini sağlamayı, bu ahaliye hakkaniyetle muamele etmeyi ve onu suiistimallere karşı korumayı;

b) Her ülkenin ve ahalisinin ve bunun gelişmesindeki muhtelif derecelerin özel şartlarına uyar ölçüde, bu ahalinin kendi kendini idare edebilmek kabiliyetini geliştirmeyi; siyasi emellerini gözönünde tutmayı ve hür siyasi müesseselerinin tedrici gelişmesine yardım etmeyi,

c) Milletlerarası barış ve güvenliği kuvvetlendirmeyi;

d) İşbu maddede beyan edilen sosyal, ekonomik ve ilmi amaçlara bilfiil erişmek üzere yapıcı gelişme tedbirlerini kolaylaştırmayı, ilmi araştırmaları teşvik etmeyi, kendi aralarında ve şartlar müsait oldukça, Milletlerarası ihtisas müesseseleri ile işbirliği yapmayı;

e) Güvenlik icapları ve anayasalara müteallik mülahazalar mahfuz kalmak üzere, sorumlu buldukları ülkelerin ekonomik, sosyal ve eğitim şartları hakkında, XII ve XIII üncü bölümlerin mevzuu olanlardan gayri istatistik vesair teknik mahiyetteki malumatı, bilgi için muntazaman Genel Sekretere vermeyi; kabul ederler.

Madde 74 -

Teşkilat Üyeleri, ana vatan ülkelerinde olduğu kadar işbu bölümün mevzuu olan ülkelerde de siyasetlerinin, dünyanın diğer kısımlarının menfaatleri ve refahı gözönünde tutulmak şartıyla, sosyal, ekonomik ve ticari alanlarda iyi komşuluk genel prensibi üzerine kurulmuş olması gerektiği hususunda dahi mutabıktırlar.

BÖLÜM XII : MİLLETLERARASI VESAYET REJİMİ

Madde 75 -

Birleşmiş Milletler Teşkilatı, kendi yetkisi altında muahhar özel anlaşmalar gereğince Vesayet Rejimine tabi kılınabilecek ülkelerin idare ve murakabesi için, milletlerarası bir Vesayet Rejimi tesis edecektir. Bu gibi ülkeler aşağıda «Vesayet altında ülke» tabiri ile gösterilmiştir.

Madde 76 -

Vesayet rejiminin öz gayeleri, işbu Andlaşmanın birinci maddesinde beyan edilen Birleşmiş Milletler amaçlarına uygun olarak şunlardır:

- a) Milletlerarası barış ve güvenliği kuvvetlendirmek;
- b) Vesayet altındaki ülkeler halkının siyasi, ekonomik ve sosyal ilerlemesini ve eğitiminin gelişmesini kolaylaştırmak, her ülke ve ahalisine has şartları, ilgili ahalinin serbestçe izhar edilen emellerini ve her Vesayet anlaşmasında derpiş edilebilecek hükümleri de gözönünde tutmak şartıyla, işbu ülkeler halkının kendi kendilerini idare kabiliyetine veya bağımsızlığa doğru tedrici gelişmelerini de kolaylaştırmak;
- c) Irk, cins, dil veya din farkı gözetmeksizin herkesin insan haklarına ve ana hürriyetlerine saygı gösterilmesini teşvik etmek ve dünya milletlerinin birbirlerine bağlı oldukları duygusunu geliştirmek;
- d) Sosyal, ekonomik ve ticari alanda bütün Teşkilat Üyeleri ile uyruklarına, eşit muamele yapılmasını sağlamak ve işbu uyruklara adaletin tevziinde de, yukarda beyan edilen amaçların gerçekleştirilmesine hanel gelmemek ve 80 inci madde hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, keza eşit muamele yapılmasını sağlamak.

Madde 77 -

1- Vesayet rejimi aşağıdaki nevilerden olup, Vesayet anlaşmaları gereğince bu rejime tabi kılınabilecek olan ülkelere tatbik edilecektir:

- a) Halen manda altında bulunan ülkeler;
- b) İkinci Dünya Harbi neticesinde düşman Devletlerden ayrılacak ülkeler;
- c) İdarelerinden sorumlu Devletlerce, isteyerek bu rejime tabi kılınan ülkeler.

2- Yukarda zikredilen nevilere giren hangi ülkelerin hangi şartlar altında vesayet rejimine tabi kılınacağını sonradan yapılacak bir anlaşma tespit edecektir.

Madde 78 -

Birleşmiş Milletler Üyesi olan memleketlere, bunlar arasındaki münasebetlerin temeli eşit egemenlik prensibine saygı olmak gerektiğine göre, Vesayet rejimi tatbik edilmeyecektir.

Madde 79 -

Vesayet rejimine tabi kılınacak her ülke için, işbu rejimin hükümleri ve bu rejimde yapılabilecek değişiklikler ve tashihler Birleşmiş Milletlerin bir Üyesinin mandasına tabi ülkelerde, manda sahibi Devlet de dahil olmak şartıyla, doğrudan doğruya ilgili Devletler arasında yapılacak bir anlaşmaya mevzu olacak ve 83 ve 85 inci maddeler gereğince onanacaktır.

Madde 80 -

1- 77, 79 ve 81 inci maddelere uygun olarak yapılacak ve ülkelerden her birini Vesayet rejimi altına koyacak olan özel Vesayet anlaşmaları ile tespit edilebilecek hususlar dışında ve sözü geçen anlaşmalar yapıncaya kadar, işbu bölümün hiçbir hükmü, herhangi bir devletin veya herhangi bir milletin haklarını, yahut yürürlükte olup bazı Teşkilat Üyelerinin taraf bulunabilecekleri milletlerarası akitlerin hükümlerini herhangi bir şekilde doğrudan doğruya veya dolayısıyla değiştirir gibi yorumlanmayacaktır.

2- İşbu maddenin birinci fıkrası, 77 nci maddede derpiş edildiği üzere, manda altındaki ülkeleri veya başka ülkeleri Vesayet rejimi altına koymağa matuf anlaşmaların görüşülmesinin ve akdinin gecikmesini veya talikini haklı gösterecek şekilde yorumlanmamalıdır.

Madde 81 -

Vesayet anlaşması, herhalde, Vesayet altındaki ülkenin hangi şartlarla idare edileceğini ihtiva eder ve idareyi üzerine alacak makamı gösterir. Aşağıda «idare ile görevlendirilmiş makam» tabiri ile anılacak olan işbu makam bir veya birkaç devlet veya bizzat Teşkilat olabilir.

Madde 82 -

43 üncü maddeye uygun olarak akdedilen herhangi bir mahsus anlaşmaya veya mahsus anlaşmalara hanel vermeksizin bir Vesayet anlaşmasının, tatbik edildiği Vesayet altındaki ülkenin tamamına veya bir kısmına şamil, bir veya birkaç stratejik bölgeyi işbu Anlaşma gösterebilir.

Madde 83 -

1- Stratejik bölgeler hususunda, Teşkilata verilen bütün görevler, Vesayet anlaşmaları hükümlerinin tasvibi ve bunların muhtemel değişimleri veya tashihleri de dahil olmak üzere, Güvenlik Meclisince görülür.

2- 76 ncı maddede beyan edilen öz amaçların her stratejik bölge ahalisi için de tatbiki kabildir.

3- Güvenlik Meclisi, Vesayet Anlaşmaları hükümleri hususunda ve güvenlik icapları mahfuz kalmak şartıyla, stratejik bölgelerde Teşkilatın, Vesayet rejimi bakımından yüklendiği siyasi, ekonomik ve sosyal mahiyette ve eğitime müteallik görevlerinin ifasında Vesayet Meclisinin yardımına başvuracaktır.

Madde 84 -

İdare ile görevlendirilmiş makam, Vesayet altındaki ülkenin milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasına iştirak etmesine itina etmekle mükelleftir. Bu maksatla, Güvenlik Meclisine karşı giriştiği taahhütleri yerine getirmek ve mahalli müdafaayı ve ülke dahilinde asayişin muhafazasını sağlamak için, işbu ülkeden gönüllü birlikler, kolaylıklar ve yardım temin edebilir.

Madde 85 -

1- Stratejik bölge olarak gösterilmemiş olan bütün bölgeler hakkındaki Vesayet anlaşmaları hususunda, Vesayet Anlaşmaları hükümlerinin tasvibi ve bunların değiştirilmesiyle tashihi de dahil olmak üzere, Teşkilatın görevlerini Genel Kurul yapar.

2- Genel Kurulun yetkisi altında hareket eden Vesayet Meclisi görevlerinin yapılmasında Genel Kurula yardım eder.

BÖLÜM XIII : VESAYET MECLİSİ

Terekküp Tarzı

Madde 86 -

1- Vesayet Meclisi Birleşmiş Milletlerin aşağıdaki Üyelerinden terekküp eder:

a) Vesayet altındaki ülkelerin idaresiyle görevlendirilmiş Üyeler,

b) 23 üncü maddede adları ile anılmış olup da Vesayet altında ülke idare etmeyen Üyeler,

c) Vesayet Meclisinin, eşit sayıda Vesayet altında ülke idare eden ve etmeyen Birleşmiş Milletler Üyelerinden müteşekkil olmasını sağlamak üzere, Genel Kurulca üç yıl için seçilecek gereken sayıda başka Üyeler,

2- Vesayet Meclisi Üyelerinden her biri kendisini Mecliste temsil etmek üzere özel ehliyetinde bir şahsı tayin eder.

Görevler ve Yetkiler

Madde 87 -

Genel Kurul ve, onun yetkisi altında, Vesayet Meclisi görevlerini yerine getirirlerken:

- a) İdare ile görevlendirilmiş makamın sunduğu raporları tetkik;
- b) Dilekçeleri kabul ve bunları anılan makamla danışarak tetkik;
- c) Anılan makamca idare edilen ülkelerde, işbu makamla tespit edilecek tarihlerde, zaman zaman teftişler tertip;
- d) Vesayet anlaşmaları hükümleri gereğince işbu tedbirleri veya (başka tedbirleri ittihaz, edebilir.

Madde 88 -

Vesayet Meclisi, Vesayet altındaki her ülke ahalisinin siyasi, ekonomik, ve sosyal alanlarla eğitim alanındaki ilerlemeleri hakkında bir soru cetveli tanzim eder; Genel Kurulun yetkisine tabi Vesayet altındaki herhangi bir ülkenin idaresiyle görevlendirilmiş makam, Genel Kurula, yukarıda zikredilen soru cetvelini esas tutan bir yıllık rapor sunar.

Oy

Madde 89 -

- 1- Vesayet Meclisinin her Üyesi bir oya sahiptir;
- 2- Vesayet Meclisinin kararları hazır bulunan ve oy veren Üyelerin çoğunluğu ile alınır.

Usul

Madde 90 -

- 1- Vesayet Meclisi, Başkanının tayin şeklini de tespit eden, içtüzüğünü kabul eder.
- 2- Meclis, ihtiyaca göre tüzüğü gereğince toplanır; tüzükte, Üyelerinin çoğunluğunun isteği üzerine Meclisin toplanmasını derpiş eden hükümler vardır.

Madde 91 -

Vesayet Meclisi, icabında, her birinin yetkisi içinde bulunan meselelerde, Ekonomik ve Sosyal Meclisle ihtisas müesseselerinin yardımına başvurur.

BÖLÜM XIV : MİLLETLERARASI ADALET DİVANI

Madde 92 -

Milletlerarası Adalet Divanı, Birleşmiş Milletlerin başlıca adalet uzvu olacaktır. Divan, Milletlerarası Daimi Adalet Divanının Statüsü esasına dayanan ve ayrılmaz bir cüzü olduğu işbu Andlaşmaya ekli bulunan bir Statüye göre çalışır.

Madde 93 -

1- Bütün Birleşmiş Milletler Üyeleri, ipso facto, Milletlerarası Adalet Divanı Statüsüne taraftırlar.

2- Teşkilat Üyesi olmayan Devletlerin Milletlerarası Adalet Divanı Statüsüne taraf olabilmeleri şartları, her bir halde, Güvenlik Meclisinin tavsiyesi üzerine Genel Kurul tarafından tayin edilir.

Madde 94 -

1- Birleşmiş Milletlerin her Üyesi, taraf olduğu bütün uyuşmazlıklarda, Milletlerarası Adalet Divanının kararına uymağı taahhüt eder.

2- Bir uyuşmazlıkta taraf olan Devletlerden biri, Divanın verdiği bir hükme göre kendisine düşen vecibeleri yerine getirmemezse, öbür taraf, Güvenlik Meclisine başvurabilir ve işbu Meclis, lüzum gördüğü takdirde hükmün yerine getirilmesi için tavsiyelerde bulunabilir veya alınacak tedbirleri kararlaştırabilir.

Madde 95 -

İşbu Andlaşmanın hiçbir hükmü, Teşkilat Üyelerinin, uyuşmazlıklarının çözülmesini, zaten mevcut olan veya ileride akdedilebilecek olan anlaşmalar gereğince, başka mahkemelere tevdi etmelerine mani değildir.

Madde 96 -

1- Genel Kurul veya Güvenlik Meclisi, Milletlerarası Adalet Divanından hukuki herhangi bir mesele hakkında istişari rey isteyebilir.

2- Genel Kurulca bu hususta herhangi bir anda yetkili kılınabilecek olan Teşkilatın bütün diğer uzuvları ve ihtisas müesseseleri, çalışmaları alanında karşılarına çıkacak hukuki meseleler hakkında keza Divandan istişari rey isteyebilirler.

BÖLÜM XV : SEKRETERLİK

Madde 97 -

Sekreterlik bir Genel Sekreter ile Teşkilatın icabettirebileceğı memurları ihtiva eder. Genel Sekreter Güvenlik Meclisinin tavsiyesi üzerine Genel Kurul tarafından tayin edilir. Genel Sekreter Teşkilatın en yüksek memurudur.

Madde 98 -

Genel Sekreter, Genel Kurulun, Güvenlik Meclisinin, Ekonomik ve Sosyal Meclisin, ve Vesayet Meclisinin bütün toplantılarında işbu sıfatla hareket eder. Bu uzuvlar tarafından kendisine yükletilen görevleri yapar. Teşkilatın çalışması hakkında Genel Kurula bir yıllık rapor sunar.

Madde 99 -

Genel Sekreter, fikrince milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasını tehlikeye koyabilecek her hususa Güvenlik Meclisinin dikkatini çekebilir.

Madde 100 -

1- Genel Sekreter ve sekreterlik memurları ödevlerinin görülmesinde herhangi bir Hükümetten veya Teşkilat dışında herhangi bir makamdan ne talimat isterler ve ne de kabul ederler. Milletlerarası memurlukları durumu ile telif edilemeyecek her hareketten kaçınırlar ve yalnız Teşkilata karşı sorumlu olurlar.

2- Teşkilatın her Üyesi, Genel Sekreterin ve memurların görevlerinin milletlerarası mahiyetine saygı göstermeyi ve kendilerine, ödevlerinin yerine getirilmesinde tesir etmeye çalışmamayı taahhüt eder.

Madde 101 -

1- Memurlar, Genel Kurulca tespit edilen kaidelere göre Genel Sekreter tarafından tayin edilirler.

2- Ekonomik ve Sosyal Meclise, Vesayet Meclisine ve gerekiyorsa, Teşkilatın başka uzuvlarına süreli olarak mahsus memurlar verilir. İşbu memurlar Sekreterlik kadrosuna dahildir.

3- Memurların alınmasında ve kullanılma şartlarının tespitinde hakim mülahaza, Teşkilata en yüksek çalışma, ehliyet ve dürüstlük vasıflarını haiz kimselerin hizmetini sağlamak lüzumu olmalıdır. Memur alınırken mümkün olduğu kadar geniş bir coğrafi taksim esasına uyulmasının önemi, gereği gibi gözönünde bulundurulacaktır.

BÖLÜM XVI : ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 102 -

1- İşbu Andlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra Birleşmiş Milletlerin bir Üyesi tarafından aktedilen her milletlerarası andlaşma veya anlaşma, mümkün olan en kısa zamanda Sekreterlikte tescil edilecek ve Sekreterlikçe neşredilecektir.

2- İşbu maddenin birinci fıkrası hükümlerine uygun olarak tescil edilmemiş olan bir milletlerarası andlaşma veya anlaşmanın taraflarından hiçbiri, Teşkilatın bir uzvu önünde anılan andlaşma veya anlaşmayı ileri süremez.

Madde 103 -

Birleşmiş Milletler Üyelerinin işbu Andlaşmadan doğan vecibeleri ile başka herhangi bir milletlerarası anlaşmadan doğan vecibelerinin çatışması halinde Andlaşma vecibeleri üstün gelecektir.

Madde 104 -

Teşkilat, Üyelerinden her birinin ülkesinde, görevlerini yerine getirmesi ve amaçlarına erişmesi için gerekli hukuki ehliyeti haizdir.

Madde 105 -

1- Teşkilat, Üyelerinden her birinin ülkesinde amaçlarına erişmek için gerekli olan imtiyaz ve masuniyetlerden faydalanır.

2- Birleşmiş Milletler Üyelerinin temsilcileri ve Teşkilatın memurları Teşkilat ile ilgili görevlerini tam bağımsızlık içinde yapabilmek için gerekli imtiyaz ve masuniyetlerden keza faydalanırlar.

3- Genel Kurul, işbu maddenin birinci ve ikinci fıkralarının uygulanması teferruatının tespiti için tavsiyeler yapabilir veya Birleşmiş Milletler Üyelerine bu maksatla anlaşmalar teklif edebilir.

BÖLÜM XVII : GÜVENLİĞE MÜTAALLİK GEÇİCİ HÜKÜMLER

Madde 106 -

Güvenlik Meclisine, kanaatince, 42 nci maddeye göre kendisine düşen sorumluları yüklenmeye başlamak imkanını verecek olan ve 43 üncü maddede anılan mahsus anlaşmaların yürürlüğe girmesine deyin, 30 Ekim 1943 tarihinde Moskova'da imzalanan dört Millet Demeci akitleri ile Fransa, aralarında ve gerekirse başka Teşkilat Üyeleri ile işbu Demecin 5 inci fıkrası hükümlerine uygun olarak Birleşmiş Milletler adına, milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazası için gerekli her türlü hareketin birlikte yapılması zımında danışacaklardır.

Madde 107 -

İşbu Andlaşmanın hiçbir hükmü, Andlaşmayı imzalayan herhangi bir Devletin İkinci Dünya Harbinde düşmanı bulunmuş olan bir Devlete karşı, bu husustaki sorumluluğu haiz olan Hükümetler tarafından, bu harbin bir neticesi olarak girişilmiş veya tecviz

edilmiş bir harekete ne tesir eder, ne de mani olur.

BÖLÜM XVIII : DEĞİŞİKLİKLER

Madde 108 -

İşbu Andlaşmada yapılacak değişiklikler, Genel Kurul Üyelerinin üçte iki çoğunluğu ile kabul edilir ve Güvenlik Meclisi süreli Üyelerinin hepsi dahil olmak üzere, Teşkilat Üyelerinin üçte ikisi tarafından her birinin anayasası hükümleri gereğince onandığı zaman, bütün Birleşmiş Milletler Üyeleri için yürürlüğe girer.

Madde 109 -

1- (Değişik fıkra: 20/12/1965 - 2101 S. K.)(*) Genel Kurulun üçte iki çoğunluğu ve Güvenlik Meclisinin herhangi dokuz üyesinin oyları ile tespit edilecek tarih ve mahalde işbu Andlaşmanın yeniden gözden geçirilmesi maksadıyla Birleşmiş Milletler Üyelerinin bir Genel Konferansı toplanabilecektir. Konferansta Teşkilatın her üyesi bir oya sahip olacaktır.

2- İşbu Andlaşmada yapılması, konferansın üçte iki çoğunluğu ile tavsiye edilecek her değişiklik, Güvenlik Meclisinin bütün süreli üyeleri dahil olmak üzere, Birleşmiş Milletler Üyelerinin üçte ikisi tarafından her birinin anayasası hükümleri gereğine göre onanınca yürürlüğe girecektir.

3- Genel Kurulun, işbu Andlaşmanın yürürlüğe girmesini takibeden onuncu yıllık toplantısından önce, konferans henüz toplanmamış bulunursa, sözü geçen toplantının gündemine, işbu konferansın davet edilmesi hususunda bir teklif dercedilecek ve Genel Kurulun çoğunluğu ve Güvenlik Meclisinin herhangi yedi Üyesinin oyu ile karar verildiği takdirde, konferans toplanacaktır.

BÖLÜM XIX : ONANMA VE İMZA

Madde 110 -

1- İşbu Andlaşma, imza eden Devletler tarafından her birinin anayasa kaideleri gereğince onanacaktır.

2- Tasdiknameler, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti nezdine tevdi edilecek ve her tevdi işbu Hükümetçe bütün imza eden Devletlere ve, tayin edildiği zaman, Teşkilat Genel Sekreterine bildirilecektir.

3- İşbu Andlaşma, Çin Cumhuriyeti, Fransa, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı, Amerika Birleşik Devletleri ve imza eden diğer Devletlerin çoğunluğu tarafından tasdiknamelerin tevdiinden sonra yürürlüğe girecektir. Bundan sonra, Amerika Birleşik Devletleri Hükümetince

tasdiknamelerin tevdiine dair bir mazbata tanzim edilerek bunun birer örneği bütün imza eden Devletlere verilecektir.

4- İşbu Andlaşmayı imzalamış olup yürürlüğe girmesinden sonra onayacak olan Devletler, her birinin tasdiknamesinin tevdi tarihinden itibaren Birleşmiş Milletler asli Üyesi olacaklardır.

Madde 111 -

Çince, Fransızca, Rusça, İngilizce ve İspanyolca metinleri aynı derecede muteber sayılacak olan işbu Andlaşma, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arşivine tevdi edilecektir. İşbu Hükümetçe, bütün diğer imza eden Devletler Hükümetlerine aslına uygunluğu usulünce tasdik edilmiş nüshalar verilecektir.

Yukarıdaki hükümleri tasdiken Birleşmiş Milletler Hükümetleri temsilcileri işbu Andlaşmayı imzalamışlardır.

Sanfransisko'da yirmi altı Haziran Bindokuzyüzkırkbeş'de yapılmıştır.

MİLLETLERARASI ADALET DİVANI STATÜSÜ

Madde 1 -

Birleşmiş Milletler Andlaşması ile, Teşkilatın başlıca adalet uzvu olarak kurulan Milletlerarası Adalet Divanı işbu Statü hükümlerine göre teşkil olunacak ve faaliyette bulunacaktır.

BÖLÜM I : DİVANIN TEŞKİLATI

Madde 2 -

Divan, en yüksek ahlaki itibarı haiz bulunan ve kendi memleketlerinde en yüksek adalet görevlerinin icrası için aranılan şartları şahıslarında toplayan veya devletlerarası hukuku alanında müsellemler yetki sahibi bulunan hukukşinaslar arasından, milliyetleri gözetilmeksizin seçilmiş bağımsız yargıçlardan müteşekkil bir heyettir.

Madde 3 -

1- Divan 15 Üyeden mürekkeptir. Buna, aynı Devletin birden fazla uyruğu dahil olamaz.

2- Birden fazla Devletin uyruğu olarak telakki edilebilecek kimse, Üye olabilmek hususunda, medeni ve siyasi haklarını mutaden ülkesinde kullandığı Devletin uyruğu sayılacaktır.

Madde 4 -

1- Divan Üyeleri, Daimi Hakem Mahkemesi milli gruplarının verdiği eşhas listesi üzerinden Genel Kurul ve Güvenlik Meclisi tarafından aşağıdaki hükümler gereğince seçilirler.

2- Daimi Hakem Mahkemesinde temsil edilmeyen Birleşmiş Milletler Üyelerine gelince, adaylar, milletlerarası uyuşmazlıkların barış yolu ile çözülmesine mütedair 1907 Lahey Anlaşmasının 44 üncü maddesinde Daimi Hakem Mahkemeleri Üyeleri için derpiş edilen şartlar aynen uygulanarak, Hükümetlerince bu husus için tayin olunmuş milli gruplar tarafından gösterilecektir.

3- Mahsus anlaşma bulunmaması halinde, Güvenlik Meclisinin tavsiyesi üzerine, Genel Kurul, bu Statüye taraf olup da Birleşmiş Milletler Üyesi olmayan bir Devletin hangi şartlarla Divan Üyelerinin seçimine iştirak edebileceğini tespit edecektir.

Madde 5 -

1- Seçim tarihinden en az üç ay önce, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Statüye taraf olan Devletlerin, Daimi Hakem Mahkemesindeki Üyelerini ve 4 üncü maddenin ikinci fıkrası gereğince tayin olunan milli gruplar Üyelerini, muayyen bir müddet zarfında, milli gruplar halinde, Divan Üyeliği görevlerini yapabilecek durumda olan kimseleri göstermeğe, yazı ile davet eder.

2- Hiçbir grup, en çok ikisi kendi uyruğundan olmak üzere, dörtten fazla aday gösteremez. Hiçbir halde tayini gereken Üye sayısının bir mislinden fazla aday gösterilemez.

Madde 6 -

İşbu adaylar gösterilmezden önce her milli grubun, en yüksek mahkemeye, hukuk fakülte ve mekteplerine ve hukuk ilminin tetkiki ile meşgul milli akademiler ile milletlerarası akademilerin milli şubelerine danışması tavsiye olunur.

Madde 7 -

1- Genel Sekreter, bu suretle gösterilen bütün kimselerin alfabe sırası ile bir listesini tanzim eder; 12 nci maddenin ikinci fıkrasında derpiş edilen hal hariç, yalnız bu kimseler seçilebilir.

2- Genel Sekreter bu listeyi Genel Kurula ve Güvenlik Meclisine tebliğ eder.

Madde 8 -

Genel Kurul ve Güvenlik Meclisi birbirlerinden bağımsız olarak Divan Üyelerinin seçimini yaparlar.

Madde 9 -

Her seçimde, seçmenler Divana dahil olacak kimselerin yalnız istenilen şartları şahsen haiz olmalarını değil, fakat heyet olarak da, büyük medeniyet şekillerinin ve dünyanın başlıca hukuk sistemlerinin temsilini sağlamalarını gözönünde bulunduracaklardır.

Madde 10 -

1- Genel Kurulda ve Güvenlik Meclisinde oyların kesin çoğunluğunu toplayanlar seçilmiş olurlar.

2- Gerek yargıçların seçimi, gerek aşağıda 12 nci maddede derpiş edilen komisyon üyelerinin tayini hususunda Güvenlik Meclisinde oy verirken, Güvenlik Meclisinin süreli üyeleri ile süresiz üyeleri arasında hiçbir fark gözetilmeyecektir.

3- Genel Kurulun ve Güvenlik Meclisinin oy çoğunluğu bir Devletin birden ziyade uyruğu üzerinde toplandığı takdirde, yalnız en yaşlısı seçilmiş olur.

Madde 11 -

İlk seçim oturumu neticesinde bir veya daha fazla üyelik boş kalırsa, ikinci veya lüzum halinde üçüncü bir oturum yapılır.

Madde 12 -

1- Üçüncü seçim oturumundan sonra, yine boş üyelikler kaldığı takdirde ister Genel Kurulun ister Güvenlik Meclisinin talebi üzerine her boş üyelik için, kesin çoğunluğu toplayacak bir seçimle, Genel Kurulun ve Güvenlik Meclisinin ayrı ayrı kabullerine arz edilecek bir aday seçmek üzere, üçü Genel Kurulca, üçü de Güvenlik Meclisince tayin edilen altı Üyeli bir Arbulma Komisyonu her zaman teşkil edilebilecektir.

2- Arbulma Komisyonu, yedinci maddede derpiş olunan listede bulunmasa dahi aranılan şartları haiz olup komisyonun oy birliğini kazanan her şahsın ismini listesine ithal edebilir.

3- Arbulma Komisyonu, seçimi sağlamaya muvaffak olamayacağını müşahede ettiği takdirde, Divanın evvelce tayin edilmiş Üyeleri, Güvenlik Meclisi tarafından tespit edilecek bir mühlet zarfında ister Genel Kurulda, ister Güvenlik Kurulunda oy almış şahıslar arasından seçmek suretiyle boş üyeliklere tayinler yapar.

4- Yargıçlar arasında oylar eşitlikle taksim olduğu takdirde en yaşlı yargıcın oyu üstün gelir.

Madde 13 -

1- Divan Üyeleri dokuz yıl için seçilirler, ve yeniden seçilebilirler; Bununla beraber Divanın ilk seçiminde tayin olunan yargıçlardan beşinin görevleri üç yıl, diğer beşininki ise altı yıl sonunda bitecektir.

2- Yukarıda zikredilen üç ve altı yıllık devrelerin sonunda görevleri bitecek olan yargıçlar, ilk Divan seçiminin hemen arkasından, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından kura usulü ile tayin olunacaklardır.

3- Divan Üyeleri; yerlerine yeni tayinler yapıncaya kadar görevleri başında kalırlar. Yerlerine yeni tayinler yapılmış olsa dahi, kendilerine verilmiş bulunan işlere bakmaya devam ederler.

4- Divan üyelerinden birinin istifası halinde, istifaname, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tebliğ edilmek üzere, Divan Başkanına verilecektir. İşbu tebliğin icrası ile üyelik makamı boşalmış olur.

Madde 14 -

Boş kalan üyelikler, ilk seçimde takip olunan usule uygun ve aşağıdaki hüküm mahfuz kalmak şartıyla, doldurulacaktır. Üyeliğin boş kalmasını takibeden üç ay içinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, beşinci maddede yazılı daveti yapacak ve seçim tarihi Güvenlik Meclisi tarafından tespit olunacaktır.

Madde 15 -

Görev müddeti bitmemiş bir Üyenin yerine seçilen Divan Üyesi, selevinin müddetini ikmal eder.

Madde 16 -

1- Divan Üyeleri, siyasi ve idari hiçbir işle uğraşamayacakları gibi mesleki mahiyette diğer hiçbir meşgaleleri de bulunamaz

2- Şüphe halinde Divan karar verir.

Madde 17 -

1- Divan Üyeleri, hiçbir işte ajanlık, müşavirlik veya avukatlık edemezler.

2- Evvelce, taraflardan birinin ajanı, müşaviri veya avukatı, milli veya milletlerarası bir mahkemenin veya bir tahkik komisyonunun üyesi olarak yahut da herhangi diğer bir sıfatla karışmış buldukları hiçbir işin çözülmesine iştirak edemezler.

3- Şüphe halinde Divan karar verir.

Madde 18 -

1- Divan Üyeleri, ancak, istenilen şartları artık haiz olmadıklarına, diğer üyelerin hepsi tarafından hükmedildiği takdirde, görevlerinden uzaklaştırılabilirler.

2- Genel Sekreter bu durumdan Grefye tarafından resmen haberdar edilir.

3- Bu tebliğ, Üyeliğin boşalmasını intaç eder.

Madde 19 -

Divan Üyeleri, görevlerinin yapılması esnasında, diplomatik imtiyaz ve masuniyetlerden faydalanırlar.

Madde 20 -

Her Divan Üyesi görevine başlamadan önce, aleni celsede, yetkilerini tam bir tarafsızlıkla ve bütün vicdanı ile kullanacağını, resmen taahhüt edecektir.

Madde 21 -

1- Divan, üç yıl için, Başkan ve Yarbaşkanını tayin eder; bunlar tekrar seçilebilirler.

2- Divan, Grefyesini tayin eder ve lüzumlu olabilecek memurların tayinini yapabilir.

Madde 22 -

1- Divanın makarrı Lahey olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber, Divan, arzuya değer gördüğü takdirde başka bir yerde toplanarak görevlerini yapabilir.

2- Başkan ve Grefye Divanın makarrında otururlar

Madde 23 -

1- Divan, devreleri ve müddeti kendisince tespit edilen adli tatiller devamı müstesna, daima görev halinde bulunur.

2- Divan Üyelerinin, yurtlarını Lahey'den ayıran mesafe nazarı itibara alınarak, tarih ve müddetleri, Divanca tespit edilecek olan mukannen mezuniyetlere hakları vardır.

3- Divan Üyeleri, mezuniyet, hastalık mazereti veya Başkan nezdinde gereği gibi haldi gösterilen başka mühim sebepler dışında, her an Divanın emrine amade bulunmakla mükelleftirler.

Madde 24 -

1- Divan Üyelerinden biri, özel bir sebeple, muayyen bir işin yargılanmasına iştirak etmemekliğinin gerektiğine hükmettiği takdirde, keyfiyetten Başkanı haberdar eder.

2- Başkan, Divan Üyelerinden birinin, özel bir sebep dolayısıyla, muayyen bir işin yargılanmasında bulunmaması gerektiğine hükmettiği takdirde, bu Üyeyi keyfiyetten haberdar eder.

3- Bu gibi hallerde Divan Üyesi ile Başkan arasında uyuşmazlık olduğu takdirde Divan karar verir.

Madde 25 -

1- Divan, işbu Statüde tahsisen derpiş olunan istisnalar dışında, görevlerine umumi heyet toplantısı halinde bakar.

2- Divanı teşkil için hazır bulunacak yargıç sayısının on birden aşağı düşmemesi şartıyla, Divan tüzüğü, icabına göre ve sıra ile, bir veya birkaç yargıcın oturumda bulunmaktan affedilebileceğini derpiş edebilecektir.

3- 9 nisabı Divanı teşkile kafidir.

Madde 26 -

1- Divan, her zaman, muayyen cinste meselelere, mesela çalışma işleriyle transit ve ulaştırmaya ait işlere bakmak için, vereceği karara göre, en az üç yargıçtan mürekkep olmak üzere, bir veya birkaç daire teşkil edebilir.

2- Divan, her zaman, muayyen bir işe bakanak üzere bir daire teşkil edebilir. Bu dairenin yargıç sayısı, Divanca, tarafların rızası ile, tespit olunacaktır.

3- İşbu maddede derpiş olunan daireler, taraflar isterse hüküm vereceklerdir.

Madde 27 -

26 ve 29 uncu maddelerde derpiş olunan dairelerce verilen her hüküm, Divanca verilmiş gibi telakki olunacaktır.

Madde 28 -

26 ve 29 uncu maddelerde derpiş olunan daireler, tarafların muvafakati ile, Lahey'den başka yerde toplanıp vazife görebilirler.

Madde 29 -

İşlerin çabuk tasfiyesi için, Divan her sene, taraflar istediği takdirde, basit usulle yargılamaya davet edilecek, beş yargıçtan mürekkep bir daire teşkil eder.

Yargıçlardan, oturuma iştirak etmek imkansızlığında bulunanların yerini doldurmak üzere ayrıca iki yargıç daha tayin olunacaktır.

Madde 30 -

1- Divan, yetkilerini ne yolda kullanacağını bir tüzük ile tayin eder. Ezcümle takip edeceği yargılama usulünü tanzim eder.

2- Divan tüzüğü, Divanda veya dairelerinde oturumlara iştirak edecek, oy hakkı olmayan yardımcı yargıçlar derpiş edebilir.

Madde 31 -

1- Taraflardan her birinin milliyetinden olan yargıçlar, Divanın yargıladığı işin oturumuna iştirak etmek hakkını muhafaza ederler.

2- Divanda taraflardan birinin milliyetinden bir yargıç bulunuyorsa, herhangi diğer taraf, yargıç sıfatıyla oturuma iştirak etmek üzere dilediği bir kimseyi tayin edebilir. Bu şahsın tercihen, 4 ve 5 inci maddelere göre aday gösterilmiş olan kimseler meyanından seçilmesi icabeder.

3- Divanda tarafların milliyetinden hiçbir yargıç bulunmadığı takdirde, bu taraflardan her biri yukarıdaki fıkradaki usul gereğince, bir yargıç tayin edebilir.

4- İşbu madde, 26 ve 29 uncu maddelerdeki hallerde tatbik edilir. Bu gibi hallerde Başkan, daireyi teşkil eden Üyelerden birinden veya lüzum olursa ikisinden, yerlerini tarafların milliyetinden bulunan Divan Üyelerine ve böylesi yoksa veya bir manileri çıktığı takdirde taraflarca tahsisen tayin edilen yargıçlara terketmeleri ricasında bulunacaktır.

5- Birkaç taraf aynı davada müşterek hareket ettikleri zaman, yukarıdaki hükümlerin tatbikinde, tek bir taraf olarak sayılırlar.

Şüphe halinde, Divan karar verir.

6- İşbu maddenin 2, 3 ve 4 üncü fıkralarına göre tayin edilen yargıçların, işbu Statünün ikinci maddesinin, 17 nci maddesinin ikinci fıkrasının, 20 nci ve 24 üncü maddelerinin kayıtlarına uygun bulunmaları gerektir. Bu yargıçlar karara, meslektaşları ile tam eşitlik şartları için de iştirak ederler.

Madde 32 -

1- Divan Üyeleri yıllık maaş alırlar.

2- Başkan yıllık özel bir tahsisat alır.

3- Yarıbaşkan, Başkanlık vazifesi gördüğü her gün için özel bir tahsisat alır.

4- Divan Üyesi olmayıp, 31 nci madde gereğince tayin olunan yargıçlar, vazife gördükleri her gün için bir tazminat alırlar.

5- Bu maaş, tahsisat ve tazminatlar Genel Kurulca tespit edilirler. Görevlerin devamınca azaltılamazlar.

6- Grefyenin maaşı Divanın teklifi ile, Genel Kurulca tespit olunur.

7- Genel Kurulca kabul edilen bir tüzük, Divan Üyelerine ve Grefyeye tekaüt maaşlarının hangi şartlar altında bağlanacağını ve Divan Üyeleri ile Grefyenin yol masraflarının ödenmesi şartlarını tespit eder.

8- Maaşlar, tahsisat ve tazminatlar her türlü vergiden muaftır.

Madde 33 -

Divanın giderleri, Genel Kurulun tayin ettiği şekilde Birleşmiş Milletlerce deruhte edilir.

BÖLÜM II : DİVANIN YETKİSİ

Madde 34 -

1- Yalnız Devletler, Divan huzurunda duruşmak ehliyetini haizdirler.

2- Divan, kendisine tevdi edilen işler hakkında, milletlerarası amme teşekküllerinden, tüzüğünün amir bulunduğu şartlar dahilinde malumat isteyebilecek ve keza bu teşekküllerce kendisine resen arz edilen işbu malumatı kabul edecektir.

3- Milletlerarası bir amme teşekkülünün tesis senedinin veya işbu senet mucibince kabul edilen milletlerarası bir anlaşmanın yorumlanması, Divana arz edilmiş bir işte bahis mevzuu edilirse, Grefye, bu teşekkülü keyfiyetten haberdar eder ve yazı ile cereyan eden muameleyi kendisine bildirir.

Madde 35 -

1- Divan işbu Statüye taraf olan Devletlere açıktır.

2- Divanın diğer Devletlere açık bulunması şartları; yürürlükte olan andlaşmaların özel hükümleri mahfuz kalmak üzere, bütün hallerde bundan taraflar için Divan önünde hiçbir eşitsizlik çıkmamak şartıyla, Güvenlik Meclisince tanzim olunur.

3- Birleşmiş Milletler Üyesi olmayan bir Devlet davada taraf ise, bu tarafın ödemesi gereken Divan masrafları hissesini Divan tespit edecektir. Ancak, bu Devlet Divan giderlerine iştirak ediyorsa bu hüküm tatbik edilmeyecektir.

Madde 36 -

1- Divanın yetkisi tarafların kendisine tevdi edecekleri bütün işlerle Birleşmiş Milletler Andlaşmasında veya yürürlükte olan andlaşma ve anlaşmalarda tahsisen derpiş olunan hallere şamildir.

2- İşbu Statüye taraf olan Devletler, herhangi bir zaman, aynı vecibeyi kabul eden herhangi bir başka Devlete karşı, mevzuu aşağıda gösterilmiş olan hukuki mahiyette uyuşmazlıkların hepsi hususunda Divanın kaza hakkını bihakkın ve özel anlaşma olmaksızın, mecburi olarak tanıdıklarını beyan edebilirler:

a) Bir andlaşmanın yorumlanması;

b) Devletlerarası hukuka ait her husus;

c) Sabit olduğu takdirde, milletlerarası bir taahhüdün ihlalini teşkil edebilecek olan her olayın gerçekliği;

d) Milletlerarası bir taahhüdün ihlalinin icabettirdiği tazminatın mahiyet veya vüsatı.

3- Yukarda anılan beyanlar, kayıtsız şartsız olarak yahut müteakiliyet şartı ile birkaç veya bazı Devletlerce veya muayyen bir müddet için yapılabilecektir.

4- Bu beyanlar, örneklerini Statüye taraf Devletlere ve Divan Grefyesine gönderecek olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

5- Milletlerarası Adalet Divanı Statüsünün 36 ncı maddesi gereğince henüz bitmemiş bir müddet için yapılmış bulunan beyanlar, işbu Statüye taraf olan Devletler arasındaki münasebetlerde, anılan beyanlara göre geriye kalan müddet için ve menfaatlerine uygun olarak Milletlerarası Adalet Divanının mecburi kaza hakkının tanınmasını mutazammın telakki edilecektir.

6- Divanın yetkili olup olmadığı noktasında itiraz halinde Divan karar verir.

Madde 37 -

Yürürlükte bulunan bir andlaşma veya bir anlaşma, bir işin, Milletler Cemiyetince tesisi gerekmiş olan adli bir teşekküle veya Milletlerarası Daimi Adalet Divanına havalesini derpiş ettiği takdirde, işbu Statüye taraf olan Devletler arasında bu teşekkülü Milletlerarası Adalet Divanı teşkil edecektir.

Madde 38 -

1- Ödevi, kendisine havale edilen uyuşmazlıkları devletlerarası hukukuna uygun olarak çözmek olan Divan:

a) Uyuşmazlık halindeki Devletlerce tahsisen kabul edilmiş kaideler koyan gerek genel, gerek özel milletlerarası anlaşmaları;

b) Hukuk kaidesi olarak kabul edilmiş olan umumi bir tatbikatın beyyinesi olarak milletlerarası teamülü;

c) Medeni milletlerce kabul edilen genel hukuk prensiplerini;

d) 59 uncu madde hükmü mahfuz kalmak şartıyla, hukuk kaidelerinin tayininde yardımcı vasıta olarak muhtelif milletlerin adli kararları ile en yetkili müelliflerinin doktrinlerini;

tatbik eder.

2- İşbu hüküm taraflar mutabık iseler Divanın hak ve nisfete karar vermek yetkisine halel getirmez.

BÖLÜM III : USUL

Madde 39 -

1- Divanın resmi dilleri Fransızca ve İngilizce'dir. Taraflar bütün muhakeme usulünün Fransızca cereyan etmesinde mutabık iseler, hüküm bu dilde tefhim edilecektir. Taraflar bütün muhakeme usulünün İngilizce cereyan etmesinde mutabık iseler, hüküm bu

dilde tefhim edilecektir.

2- Kullanılacak dili tespit eden bir anlaşma bulunmadığı takdirde, taraflar müdafaalarında iki dilden tercih ettiklerini kullanabilecekler ve Divan kararı Fransızca ve İngilizce olarak tefhim edilecektir. Bu halde, Divan aynı zamanda, iki metinden hangisinin muteber olacağını tayin edecektir.

3- Divan herhangi bir tarafın talebi üzerine, işbu tarafça Fransızca veya İngilizceden başka bir dilin kullanılmasına müsaade edecektir.

Madde 40 -

1- İşler, hale göre, ya tahkimnamenin tebliği ile, ya bir dilekçe ile, Grefyeye hitaben Divana arz edilir. Her iki halde, uyuşmazlığın mevzuu ve taraflar gösterilmiş olmalıdır,

2- Grefye, dilekçeyi derhal bütün ilgililere tebliğ eder.

3- Grefye keza Genel Sekreter vasıtasıyla, Birleşmiş Milletler Üyelerini ve Divan önünde dava açabileceği kabul edilen diğer Devletleri haberdar eder.

Madde 41 -

1- Divan, durumun icabettirdiğine hükmettiği takdirde, herkesin hakkını korumak için, geçici olarak hangi tedbirlerin alınması lazım geldiğini tayin etmek yetkisini haizdir.

2- Derpiş olunan tedbirler, kesin hükme intizaren, taraflara ve Güvenlik Meclisine derhal tebliğ edilir.

Madde 42 -

1- Taraflar, ajanlar tarafından temsil edilirler.

2- Taraflar, Divan önünde, yardımcı olarak müşavir ve avukatlar kullanabilirler.

3- Divan önündeki tarafların ajan, müşavir ve avukatları, görevlerinin bağımsız yapılması için, lüzumlu imtiyaz ve masuniyetlerden faydalanacaklardır.

Madde 43 -

1- Muhakeme usulünün, biri yazılı, diğeri sözlü iki safhası vardır.

2- Muhakeme usulünün yazılı safhası muhtıraların, mukabil muhtıraların, ve mevcut ise cevaplar ile iddiayı destekleyen her türlü evrak ve vesaikin yargıç ve tarafa tebliğini ihtiva eder.

3- Bu tebliğ Divanca tespit edilen sıra ve mühletlerde Grefye vasıtasıyla yapılır.

4- Tarafların birince ibraz edilen her vesikanın tasdikli bir sureti diğerk tarafa tebliğ edilecektir.

5- Muhakeme usulünün sözlü safhası, Divanca şahitlerin, ehli-vukufun, ajanların, müşavirlerin ve avukatların dinlenilmesinden ibarettir.

Madde 44 -

1- Ajanlar, müşavirler ve avukatlardan başka kimselere yapılacak her tebliğ için Divan, tebliğin ülkesi üzerinde hüküm hasıl etmesi gereken Devletin Hükümetine doğrudan doğruya müracaat edecektir.

2- Her türlü ispat vasıtasının mahallinde tespiti icabettiği zaman da aynı usül ile hareket olunacaktır.

Madde 45 -

Duruşmalar, başkan ve bulunmadığı takdirde yarıbaşkan, o da bir mani dolayısıyla bulunamazsa, hazır bulunan yargıçların en kıdemlisi tarafından idare edilir.

Madde 46 -

Aksine Divanca karar verilmedikçe veya iki taraf dinleyicilerin kabul olunmamasını istemedikçe, oturum aleni olur.

Madde 47 -

1- Her oturumda Grefye ve Başkan tarafından imza edilen bir zabıt tutulur.

2- Yalnız bu zaptın resmi mahiyeti vardır.

Madde 48 -

Divan, davanın idaresi ve tarafların son iddialarını ne şekil ve müddetlerde yapacaklarını tayin için kararlar ısdar eder; delillerin ibrazının gerektirdiği bütün tedbirleri alır.

Madde 49 -

Divan, duruşmalardan evvel dahi, ajanlardan herhangi bir vesikanın ibrazını ve her türlü izahatın verilmesini isteyebilir. Ret halinde, bunu zapta geçirir.

Madde 50 -

Divan, her zaman, seçeceği herhangi bir şahsa, heyete, büroya, komisyona veya teşekküle bir tahkikat veya keşfin yapılmasını tevdi edebilir.

Madde 51 -

Duruşmalar esnasında, şahitlere ve ehlivukufa 50 nci maddede istihdaf edilen kaideye göre, Divanın tespit edeceği şartlar dahilinde faydalı olacak her türlü sualler sorulur.

Madde 52 -

Divan, kendisince tespit edilen mühletler dahilinde delilleri ahzettikten ve şahadetleri dinledikten sonra, taraflardan birinin, diğer tarafın muvafakati olmaksızın, kendisine arz etmek isteyeceği bütün yeni şahadet veya vesikaları reddedebilir.

Madde 53 -

1- Taraflardan biri hazır bulunmaz ve ispat vasıtalarını kullanmaktan istinkaf ederse, diğer taraf Divandan, iddialarının kabulünü isteyebilir.

2- Divan bu isteği kabul etmeden önce, yalnız, 36 ve 37 nci maddelere göre yetkili bulunduğunu değil, fakat iddiaların fiilen ve hukuken muhik olduğunu da tespit edecektir.

Madde 54 -

1- Ajanlar, müşavirler ve avukatlar, Divanın murakabesi altında bütün iddia vasıtalarını kullandıktan sonra, başkan duruşmaların bittiğini ilan eder.

2- Divan, müzakere etmek üzere müzakere odasına çekilir.

3- Divanın müzakereleri gizlidir ve gizli kalır.

Madde 55 -

1- Divanın kararları, hazır bulunan yargıçların çoğunluğu ile verilir.

2- Oyların eşit taksimi halinde, Başkanın veya onun yerini dolduranın oyu üstün gelir.

Madde 56 -

1- Hüküm, gerekçelidir.

2- Hükümde, ona iştirak eden yargıçların adları zikrolunur.

Madde 57 -

Eğer hüküm, külliyen veya kısmen yargıçların müttelik oylarını ifade etmiyorsa, her yargıç hükme, şahsi fikrini havi bir izahname ilâştirmek hakkına malik olacaktır.

Madde 58 -

Hüküm, Başkan ve Grefye tarafından imzalanır. Ajanlar usulüne uygun olarak haberdar edildikten sonra, aleni celsede okunur.

Madde 59 -

Divanın kararı ancak davaya dahil bulunan taraflar için ve karar verilen iş hakkında mecburidir.

Madde 60 -

Hüküm kesindir ve buna karşı müracaat yolu yoktur.

Hükmün mana ve şümulüne itiraz halinde, herhangi bir tarafın isteği üzerine, bunun yorumu Divana aittir.

Madde 61 -

1- Divandan, muhakemenin iadesi hususunda vaki olabilecek talep, ancak, kesin bir tesir yapabilecek mahiyette olup hükmün tefhiminden önce Divanca ve iadeyi isteyen tarafça bilinmeyen bir olay keşfedilirse ve bu olayın bilinmemesi anılan tarafın kusurundan ileri gelmemişse, mümkündür.

2- Muhakemenin iadesi Divanın, yeni olayın mevcudiyetini sarahaten müşahede eden ve bu olayın iadeyi gerektirecek vasıflarını tanıyan ve isteğin bu sebeple kabule değer olduğunu beyan eden bir kararı ile başlar.

3- Divan, muhakemenin iadesinin başlamasını, hükmün önceden infazına talik edebilir.

4- İade isteği, yeni olayın keşfinden itibaren en geç altı aylık bir müddet zarfında yapılmalıdır.

5- Hüküm tarihinden itibaren on yıllık bir müddetin geçmesinden sonra hiçbir iade isteği ileri sürülemez.

Madde 62 -

1- Bir devlet, herhangi bir uyuşmazlıkta kendisi için hukuki mahiyette bir menfaatin bahis mevzuu olduğunu gördüğü takdirde, müdahale maksadıyla Divana bir dilekçe verebilir.

2- Divan karar verir.

Madde 63 -

1- Uyuşmazlık halinde bulunan taraflardan başka Devletlerin de iştirak ettiği bir anlaşmanın yorumu bahis mevzuu olduğu takdirde, Grefye bu Devletleri keyfiyetten hemen haberdar eder.

2- Bunlardan her birinin davaya müdahale etmeğe hakkı vardır, bu hakkı kullandığı takdirde ilamın ihtiva ettiği yorum kendisi için de mecburi olur.

Madde 64 -

Divanca başka türlü karar verilmediği takdirde, mahkeme masrafları taraflara aittir.

BÖLÜM IV : İSTİŞARİ MÜTALAALAR

Madde 65 -

1- Divanı, Birleşmiş Milletler Andlaşması gereğince, veya bunun hükümlerine uygun olarak istişari reyler istemeğe yetkili her uzuv veya müessesenin isteği üzerine, her türlü hukuki meseleler hakkında istişari reyler verebilir.

2- Haklarında Divanın istişari reyi istenilen meseleler Divana, hakkında reyi istenilen meseleyi sarih tabirlerle ifade eden yazılı bir dilekçe ile arz olunur. Bu dilekçeye, meseleyi aydınlatacak bütün vesikalar eklenir.

Madde 66 -

1- Grefye, istişari rey isteyen dilekçeyi derhal, Divan önünde dava açmağa mezun bütün Devletlere resmen tebliğ eder.

2- Bundan başka, Grefye Divan veya Divan toplantı halinde değilse, Başkan tarafından, mesele hakkında malumat verebileceğine hükmedilen ve Divan önünde dava açmağa mezun her Devletle her milletlerarası teşkilata doğrudan doğruya yapacağı mahsus bir tebliğ ile Divanın Başkan tarafından tespit edilecek bir müddet zarfında, yazılı izahlarını kabule veya bu husus için toplanacak aleni celsede sözlü izahatı dinlemeğe amade olduğunu bildirir.

3- Bu maddenin ikinci fıkrasında derpiş edilen mahsus tebliğe muhatap olmamış bulunan bu Devletlerden biri, yazılı izahat vermek veya Divanca dinlenilmek arzusunu izhar ederse Divan bu hususta karar verir.

4- Yazılı ve sözlü izahat vermiş olan Devletler veya teşekküller, diğer Devlet ve teşekküller tarafından verilmiş olan izahatın münakaşasına, tetkik edilen her meseleye göre Divan tarafından, veya Divan toplantı halinde bulunmadığı takdirde Başkanca tespit edilecek müddet, tertip ve şekiller dairesinde, kabul olunacaklardır. Bu maksatla Grefye, bizzat kendileri tarafından da yazılı izahat verilmiş olan Devlet ve teşekküllere diğerlerinin izahnamelerini vaktinde tebliğ eder.

Madde 67 -

Divan, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri ve doğrudan doğruya ilgili Birleşmiş Milletler Üyelerine, diye Devletler ve milletlerarası teşekküller temsilcilerini haberdar ettikten sonra, istişari reylerini aleni celsede bildirir.

Madde 68 -

İstişari görevlerinin icrasında, Divan tatbikini kabil gördüğü nispette işbu Statünün hukuki uyumsuzlıklara tatbik edilen hükümlerinden de mülhem olacaktır.

BÖLÜM V : DEĞİŞİKLİKLER

Madde 69 -

İşbu Statüde yapılacak değişiklikler, Birleşmiş Milletler Andlaşmasında vaki olacak değişiklikler için derpiş edilen usule göre, ve Divan Statüsüne taraf olmakla beraber Birleşmiş Milletler Üyesi olmayan Devletlerin de bu usule iştiraklerini teminen. Güvenlik Meclisinin tavsiyesi üzerine Genel Kurulca kabul edilecek olan hükümler mahfuz kalmak şartıyla, icra edilecektir.

Madde 70 -

Divan, Genel Sekretere yazı ile yapacağı tebligat yoluyla, işbu Statüde lüzumlu göreceği değişikliklerin yapılmasını, 69 uncu madde hükümlerine göre incelenmek üzere, teklif eder.

BKK

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 1970 ve 1973 Sayılı Kararları Çerçevesinde Hazırlanan Bakanlar Kurulu Kararı

Resmi Gazete Tarihi: 02/07/2011

Resmi Gazete Sayısı: 27982

Karar Sayısı : 2011/2001

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 1970 ve 1973 sayılı kararları çerçevesinde hazırlanan ekli Kararın kabulü; Dışişleri

Bakanlığının 21/3/2011 tarihli ve OAGY-II/51 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulu'nca 21/6/2011 tarihinde kararlaştırılmıştır.

21/6/2011 TARİHLİ VE 2011/2001 SAYILI KARARNAMENİN EKİ KARAR

Madde 1 - (1) İlgili kurum ve kuruluşlar, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin (BMGK) 1970 ve 1973 sayılı kararlarının ülkemiz bakımından gereklerinin yerine getirilmesi amacıyla, bu Kararda belirtilen hususları uygulamakla yükümlüdür.

Madde 2 - (1) Silah ve bununla irtibatlı her türlü malzemenin (Ek-I'de belirtilen malzemeler hariç), Türkiye'den veya Türkiye üzerinden yahut Türk vatandaşları tarafından ya da Türk bayraklı deniz ve hava araçlarıyla, Libya'ya doğrudan ya da dolaylı olarak tedarik, satış ve transferini engellemeye yönelik tedbirler süratle alınır.

(2) Askeri faaliyetlere ilişkin her türlü yardım ya da her türlü silahın ve bunlarla irtibatlı malzemenin sağlanması, bakımı ve kullanımına ilişkin olarak, ülkemizden kaynaklanıp kaynaklanmadığına bakılmaksızın paralı askerler de dahil olmak üzere, Libya'ya teknik ve mali yardımlar ile eğitim yardımı ve diğer yardımların engellenmesi için gerekli tedbirler süratle alınır.

(3) Silah ambargosuna konu teşkil eden malzemelerin, Türk vatandaşlarınca veya Türk bayraklı deniz ve hava araçlarının kullanılması suretiyle, Libya çıkışlı olup olmadığına bakılmaksızın Libya'dan tedarik edilmesi yasaktır.

(4) Libya'dan gelen veya Libya'ya giden deniz ve hava araçları, taşıdıkları kargoların, paralı askerler de dahil olmak üzere, tedariki, satışı, transferi veya ihracı yasaklanan unsurlar içerdiğinden şüphelenilmesini gerektirecek makul nedenlerin bulunduğu

dair bilgiye sahip olunması halinde, deniz ve havalimanları da dahil, Türkiye topraklarında ve açık denizlerde, ulusal mevzuatımız ve uluslararası hukuk çerçevesinde ve bayrak devleti ile işbirliği halinde denetlenir.

(5) Denetim sırasında yasaklı malzeme tespit edilmesi halinde; el konulması gereken malzeme, duruma göre, imha edilir, kullanılmayacak duruma getirilir, depolanır veya imha edilmek üzere, bu malzemelerin kaynak veya varış noktası olan ülkeler hariç bir başka ülkeye transfer edilir.

(6) Silah ambargosunun uygulanmasına yönelik olarak açık denizlerde denetim için harekete geçilmesi halinde, ilgili devletlerle ve BM Genel Sekreteri ile yakın koordinasyon sağlanır ve 1970 sayılı BMGK Kararının 24 üncü paragrafı uyarınca oluşturulan Birleşmiş Milletler Yaptırımlar Komitesi (BM Yaptırımlar Komitesi) bilgilendirilir.

(7) Silah ambargosunun uygulanmasına yönelik denetim yapılması halinde, özellikle denetimin gerekçelerini, sonuçlarını ve denetime tabi tutulan tarafın işbirliği yapmıyıp yapmadığını belirten yazılı ön rapor BM Yaptırımlar Komitesine iletilir. Ayrıca, denetimde yasaklı maddeye rastlanması halinde, transfere konu maddelerin tanımlarını, yola çıkarıldıkları kaynak noktaları ile öngörülen varış noktalarını da içerecek şekilde denetim, el koyma, imha ve transferle ilgili ayrıntıları kapsayan ayrı bir yazılı rapor BM Yaptırımlar Komitesine iletilir.

Madde 3 - (1) Acil iniş hali ya da BM Yaptırımlar Komitesi tarafından izin verilen uçuşlar hariç olmak üzere, Libya'da sicile kayıtlı, Libya vatandaşları veya firmaları tarafından sahip olunan veya işletilen hava araçlarının Türkiye'den havalanmasına, Türkiye'ye inmesine veya Türk hava sahası üzerinde uçmasına yönelik izin talepleri reddedilir.

(2) Paralı askerler de dahil olmak üzere, Libya'ya tedariki, satışı, transferi ve ihracı yasaklanan unsurları taşıdığından şüphelenilmesini gerektirecek makul nedenlerin bulunduğu dair bilgiye sahip olunan hava araçlarının, Türkiye'den havalanmasına, Türkiye'ye inmesine veya Türk hava sahası üzerinde uçmasına acil iniş hali dışında izin verilmez.

Madde 4 - (1) Ek-2'de isimleri kayıtlı kişilerin Türkiye'ye girmesi veya Türkiye üzerinden transit geçişlerinin ek-3'te belirtilen durumlar haricinde engellenmesi için gerekli tedbirler alınır.

Madde 5 - (1) Ek-4'te isimleri kayıtlı gerçek veya tüzel kişiler ile bunların adına veya yönlendirmesiyle hareket eden gerçek veya tüzel kişilerin, doğrudan veya dolaylı olarak Türkiye'de sahip oldukları veya kontrol ettikleri tüm fonlar ile diğer mali varlıklar ve ekonomik kaynakların dondurulmasıyla ilgili gerekli tedbirler süratle alınır.

(2) Birinci fıkrada bulunanlara veya bunların çıkarlarına hizmet edecek şekilde, Türk vatandaşları ve Türk kanunlarına tabi gerçek veya tüzel kişiler tarafından herhangi bir fon, mali varlık veya ekonomik kaynak sağlanmasının engellenmesine ilişkin tedbirler süratle alınır.

(3) Libya'da kayıtlı veya Libya kanunlarına tabi olan tüzel kişiler ve bunların adına veya yönlendirmesiyle hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile bunlar tarafından sahip olunan veya kontrol edilen tüzel kişilerle yapılan işlerin Libya'da sivillere karşı g ve Őiddet kullanımına katkıda bulunacağına dair makul bilgiye sahip olunması durumunda; Türk vatandaşlarının ve Türk kanunlarına tabi olan gerçek veya tüzel kişilerin, söz konusu gerçek veya tüzel kişilerle iş yaparken ihtiyatlı davranmaları için gerekli tedbirler alınır.

(4) BMGK tarafından 1970 ve 1973 sayılı kararlarda öngörülen yaptırımları ortadan kaldıracak yeni bir karar alınıncaya kadar, 1973 sayılı Kararın 27 nci maddesi hükümleri de göz önünde bulundurulurken, Türk vatandaşları ve Türk kanunlarına tabi olan gerçek veya tüzel kişiler adına, Libya'da yerleşik gerçek veya tüzel kişiler ile bunların adına veya yönlendirmesiyle hareket eden gerçek veya tüzel kişiler lehine verilmiş olan teminat mektuplarından kaynaklanan tazmin talepleri dikkate alınmaz.

(5) Ek-4'te kayıtlı gerçek veya tüzel kişilerin doğrudan veya dolaylı olarak Türkiye'de sahip oldukları hisselerle ait temettü dışındaki ortaklık haklarının kullanımı ile yönetimi ilgili mevzuat uyarınca atanan Türk vatandaşlarınca kontrol edilen tüzel kişiler hakkında, birinci ve ikinci fıkralarda öngörülen tedbirler uygulanmaz. Bu kapsamdaki hisselerle ait temettü dışındaki ortaklık haklarının kullanımını ve yönetimi kontrol etmek üzere ilgili mevzuat uyarınca atanan Türk vatandaşları ile Türk kanunlarına tabi olan gerçek veya tüzel kişilerin kendi hisselerini temsilen atananlar, ilgili tüzel kişiler nezdinde bu maddede öngörülen tedbirleri uygulamakla yükümlüdür.

Madde 6 - (1) Bu Kararın uygulanması Dışişleri Bakanlığının koordinasyonunda yürütülür.

Madde 7 - (1) Bu Karar, Kararname tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 8 - (1) Bu Karar hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

EK-1

SİLAH AMBARGOSUNUN KAPSAMINA GİRMEYEN MALZEME VE YARDIMLAR

1- 1970 sayılı BMGK Kararının 24 üncü paragrafı uyarınca oluşturulan BM Yaptırımlar Komitesi tarafından izin verilen, münhasıran insani ve koruma amaçlı kullanıma yönelik, öldürücü olmayan askeri ekipman ve bununla ilgili teknik yardım ve eğitim.

2- BM personeli, basın temsilcileri ile insani yardım ve kalkınma alanında çalışanların münhasıran şahsi kullanımı amacıyla Libya'ya geçici olarak ihraç edilen koruyucu giysi, yelek ve askeri miğfer.

3- BM Yaptırımlar Komitesi tarafından izin verilen diğer askeri ve bununla irtibatlı malzemenin satış veya tedariki ile yardım veya personel tedariki.

EK-2

SEYAHAT YASAĞI UYGULANACAK KİŞİLERİN LİSTESİ

1. Dr. Abdulqader Mohammed Al-Baghdadi

Pasaport Numarası: B0105 74

Doğum Tarihi: 1/7/1950

2. Abdulqader Yusef Dibri

Doğum Tarihi: 1946

Doğum Yeri: Houn, Libya

3. Abu Zayd Umar Dorda

4. Tümgeneral Abu Bakr Yunis Jabir

Doğum Tarihi: 1952

Doğum Yeri: Jalo, Libya.

5. Matuq Mohammed Matuq

Doğum Tarihi: 1956

Doğum Yeri: Khoms

6. Sayyid Mohammed Qadhaf Al-dam

Doğum Tarihi: 1948

Doğum Yeri: Sirte, Libya

7. Aisha Muammer Qadhafi

Doğum Tarihi: 1978

Doğum Yeri: Trablus, Libya

8. Hannibal Muammar Qadhafi

Pasaport Numarası: B/002210

Doğum Tarihi: 20/9/1975

Doğum Yeri: Trablus, Libya

9. Khamis Muammar Qadhafi

Doğum Tarihi: 1978

Doğum Yeri: Trablus, Libya

10. Mohammed Muammar Qadhafi

Doğum Tarihi: 1970

Doğum Yeri: Trablus, Libya

11. Muammar Mohammed Abu Minyar Qadhafi

Doğum Tarihi: 1942

Doğum Yeri: Sirte, Libya

12. Mutassim Qadhafi

Doğum Tarihi: 1976

Doğum Yeri: Trablus, Libya

13. Saadi Qadhafi

Pasaport Numarası: 014797

Doğum Tarihi: 25/5/1973

Doğum Yeri: Trablus, Libya

14. Saif al-Arab Qadhafi

Doğum Tarihi: 1982

Doğum Yeri: Trablus, Libya

15. Saif al-Islam Qadhafi

Pasaport Numarası: B014995

Doğum Tarihi: 25/6/1972

Doğum Yeri: Trablus, Libya

16. Albay Abdullah Al-Senusi

Doğum Tarihi: 1949

Doğum Yeri: Sudan

17. Quren Salih Quren Al Qadhafi

18. Albay Amid Husain Al Kuni

EK-3

SEYAHAT YASAĞININ UYGULANAMAYACAĞI DURUMLAR

- 1- BM Yaptırımlar Komitesince seyahatin, dini görevler de dahil olmak üzere insani ihtiyaçlar açısından makul olduğuna karar verilmesi halinde.
- 2- Giriş veya transit geçişin adli bir sürecin ifa edilebilmesi için gerekli olduğu hallerde.
- 3- Muafiyetin Libya'da barış ve ulusal uzlaşma hedefleri ile bölgede istikrarı geliştireceğinin BM Yaptırımlar Komitesi tarafından olay bazında belirlendiği hallerde.
- 4- Bir ülkenin giriş veya transit geçişin Libya'da barış ve istikrarı geliştirmek için gerekli olduğunu olay bazında belirlediği ve bu kararı hakkında 45 gün içerisinde BM Yaptırımlar Komitesine bilgi verdiği durumlarda.

EK-4

MAL VARLIKLARI DONDURULACAK GERÇEK VE TÜZEL KİŞİLERİN LİSTESİ

Gerçek kişiler:

1. Aisha Muammer Qadhafi

Doğum Tarihi: 1978

Doğum Yeri: Trablus, Libya

2. Hannibal Muammar Qadhafi

Pasaport Numarası: B/002210

Doğum Tarihi: 20/09/1975

Doğum Yeri: Trablus, Libya

3. Khamis Muammar Qadhafi

Doğum Tarihi: 1978

Doğum Yeri: Trablus, Libya

4. Muammar Mohammed Abu Minyar Qadhafi

Doğum Tarihi: 1942

Doğum Yeri: Sirte, Libya

5. Mutassim Qadhafi

Doğum Tarihi: 1976

Doğum Yeri: Trablus, Libya

6. Saif al-Islam Qadhafi

Pasaport Numarası: BO14995

Doğum Tarihi: 25/6/1972

Doğum Yeri: Trablus, Libya

7. Abu Zayd Umar Dorda

8. Tümgeneral Abu Bakr Yunis Jabir

Doğum Tarihi: 1952

Doğum Yeri: Jalo, Libya

9. Matuq Mohammed Matuq

Doğum Tarihi: 1956

Doğum Yeri: Khoms

10. Mohammed Muammer Qadhafi

Doğum Tarihi: 1970

Doğum Yeri: Trablus, Libya.

11. Saadi Qadhafi

Doğum Tarihi: 25/5/1973

Doğum Yeri: Trablus, Libya

12. Saif al-Arab Qadhafi

Doğum Tarihi: 1982

Doğum Yeri: Trablus, Libya

13. Albay Abdullah Al-Senussi

Doğum Tarihi: 1949

Doğum Yeri: Sudan

Tüzel kişiler:

1. Libya Merkez Bankası (Central Bank of Libya)

2. Libya Yatırım Otoritesi (Libyan Investment Authority)

Muammar Kaddafi ve ailesinin kontrolünde, "Libya Arap Yabancı Yatırım Şirketi"

(Libyan Arab Foreign Investment Company-LAFICO) olarak da biliniyor.

Adres: 1 Fateh Tower Office, No: 99 22nd Floor, Borgaida Street, Tripoli, Libya 1103

3. Libya Dış Bankası (Libyan Foreign Bank)

Muammar Kaddafi ve ailesinin kontrolünde.

4. Libya Afrika Yatırım Portföyü (Libyan Africa Investment Portfolio)

Muammar Kaddafi ve ailesinin kontrolünde.

Adres: Jamahiriya Street, LAP Building, PO Box: 91330, Tripoli, Libya

5. Libya Ulusal Petrol Şirketi (Libyan National Oil Corporation)

Muammar Kaddafi ve ailesinin kontrolünde.

Adres: Bashir Saadwi Street, Tripoli, Tarabulus, Libya.____

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA